

ZPRÁVA O ČINNOSTI FINANČNÍ SPRÁVY ČR A CELNÍ SPRÁVY ČR

ZA ROK 2023

Praha, červenec 2024

Č. j.: MF-232/2024

Ministerstvo financí
České republiky

OBSAH

1. ÚVOD	3
2. INKASO DANÍ A CEL	11
3. VYBRANÉ INDIKÁTORY	20
4. VÝVOJ DAŇOVÝCH SUBJEKTŮ A ÚČTŮ	23
5. KONTROLNÍ ČINNOST	25
6. DAŇOVÉ A CELNÍ NEDOPLATKY, VČETNĚ JEJICH VYMÁHÁNÍ	32
7. DAŇOVÉ A CELNÍ ÚLEVY	38
8. OPRAVNÉ PROSTŘEDKY	41
9. MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE	44
10. INFORMAČNÍ TECHNOLOGIE	49
11. PERSONALISTIKA	51
12. HOSPODAŘENÍ	55
13. ZÁVĚR	58
SEZNAM GRAFŮ	59
SEZNAM POUŽITÝCH PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ	60
SEZNAM TABULEK	62
SEZNAM ZKRATEK	63

1. ÚVOD

Ministerstvo financí zpracovalo, a pro účely veřejnosti publikuje, souhrnnou zprávu o činnosti Finanční správy České republiky a Celní správy České republiky za rok 2023 (dále také „Zpráva“). Finanční správa České republiky a Celní správa České republiky druhým rokem vydává informace o svých činnostech samostatně. Výroční zpráva o činnosti Finanční správy České republiky a Výroční zpráva o činnosti Celní správy České republiky nejsou přílohami této Zprávy, obě zmiňované publikace budou zveřejněné na internetových stránkách dotčených rezortních organizací.

Mezi stěžejní změny, které připravilo MF, řadíme zejména navýšení limitu ročního obratu pro povinnou registraci k DPH z 1 mil. Kč na 2 mil. Kč, a to od 1. 1. 2023. V souvislosti s touto změnou se zvýšila hranice příjmů ze samostatné činnosti pro vstup do paušálního režimu daně, byla zavedena 3 pásma odvozená od výše příjmů a uplatnitelného výdajového paušálu, tzn., že měsíční paušální záloha není pro všechny ve stejné výši. Byla ukončena zákonná povinnost elektronicky evidovat tržby, avšak ještě v průběhu celého roku 2023 bylo možné nahlížet na tržby zaslané do systému a žádat o detailní výpisy tržeb. V období od července do listopadu 2023 bylo umožněno v rámci tzv. Daňového milostivého léta fyzickým osobám požádat o mimořádné odpuštění příslušenství daně (pokud uhradí jistinu daňového nedoplatku) a fyzickým i právnickým osobám požádat o mimořádný zánik některých celých daňových nedoplatků. Tímto krokem bylo umožněno daňovým subjektům odstranit zbytečnou zátěž v podobě především bagatelních nedoplatků, které se pohybují v řádu jednotek korun. Novela zákona o dani silniční zrušila silniční daň u osobních automobilů, autobusů a nákladních aut do 12 tun, zároveň byla zrušena povinnost platit čtvrtletní zálohy silniční daně, čímž došlo k podstatnému snížení administrativní zátěže podnikatelů. Novela zákona č. 16/1993 Sb., provedla změny sice od července 2022, avšak stěžejní část změn se reálně promítla při podání daňového přiznání k lednu 2023 a dále.

Ve sledovaném období došlo k meziročnímu růstu inkasa všech daní a cel, a to o 203,9 mld. Kč. V souvislosti s definitivním odezněním pandemie viru SARS-CoV-2 bylo ukončeno poskytování podpory ve formě výplaty kompenzačního bonusu. Ministerstvo financí během roku 2023 úzce spolupracovalo s GŘŘ na přípravě nového zákona o účetnictví a dále při zpracování návrhu zákona č. 349/2023 Sb., který byl v prosinci 2023 zveřejněn ve Sbírce zákonů. Tento zákon obsahoval mj. zvýšení sazby daně z příjmů právnických osob, zavedení konceptu funkční měny v účetnictví, vyloučení nerealizovaných kurzových rozdílů ke zdanění a řadu dalších daňových úprav.

V oblasti kontrolní činnosti FS i nadále kladla důraz na efektivitu prováděných postupů, využívání moderních technologií a také na snahu o maximální součinnost s kontrolovanými daňovými subjekty a minimalizaci jejich zátěže.

Příslušníci CS získali nové oprávnění spočívající v možnosti usměrňování provozu na pozemních komunikacích v případě, že je to nezbytné pro obnovení bezpečnosti a plynulosti silničního provozu, pokud řízení provozu není zajištěno Policií ČR.

V souvislosti s pokračujícím válečným konfliktem mezi Ruskou federací a Ukrajinou byla ze strany CS věnována zvýšená pozornost otázce bezpečnosti, zejména kontrole přepravy zbraní, střeliva a vojenského materiálu. Ve spojitosti s pokračující migrací uprchlíků do EU, podpořila CS dohled na vnější hranici EU mezi Slovenskou republikou a Ukrajinou, kde byla nasazena speciální technika, která podporovala prováděné kontroly. Na hranicích se Slovenskou republikou došlo k několikaměsíčnímu nasazení příslušníků CS, kteří odhalili téměř 450 nelegálních migrantů.

V rámci mezinárodní spolupráce CS zahájila projekt v oblasti výcviku psů pro kolegy z Moldavské republiky. Na jaře loňského roku uspořádala CS expertní seminář zaměřený na posilování spolupráce při potírání trestné činnosti související s nelegálním obchodem se zbožím strategického charakteru, jehož se účastnili zástupci všech členských zemí EU a Europolu. Současně byla z iniciativy CS vytvořena nová expertní síť, která se bude zabývat touto problematikou pod jejím vedením v následujících dvou letech.

Finanční správa zapracovala další funkce do portálu MOJE daně, a to například nový formulář daňového přiznání k dani z hazardních her platný od 1. 1. 2024, možnost předvyplnění daňového přiznání a ověření údajů proti datům Katastru nemovitostí atd. Portál doznal úprav též v oblasti usnadnění práce zrakově znevýhodněných uživatelů. I nadále pokračovaly intenzivní práce na projektu nDIS, FS připravila veřejnou zakázku, která umožní vystavět nový daňový informační systém na moderní architektuře. Celní správa se i v roce 2023 zaměřovala na proces digitalizace a poskytování služeb on-line, a to především prostřednictvím komunikační platformy „cPortál“, která slouží též k zajištění autorizace a autentizace fyzických i právnických osob.

Mimo jiné v důsledku postupující elektronizaci správy daní a cel došlo v personální oblasti resortu MF k dalšímu poklesu počtu systemizovaných míst. Ve FS se snížil počet systemizovaných míst o 180 v návaznosti na účinnost legislativní úpravy zákona č. 16/1993 Sb. a následné omezení agendy daně silniční, dále bylo nutno se připravit na zrušení 318 míst v reakci na snížení objemu prostředků na platy zaměstnanců FS o 2 %. V prvním čtvrtletí loňského roku došlo ke změně ve vedení finanční správy, od března 2023 post generální ředitelky GŘ zastává Mgr. Simona Hornochová. U CS v podstatě nedošlo ke změnám v počtu systemizovaných míst.

VYBRANÉ AKTIVITY RESORTU FINANCÍ

**NAVÝŠENÍ LIMITU ROČNÍHO OBRATU
PRO POVINNOU REGISTRACI K DPH**

**AKTIVITY PŘÍSLUŠNÍKŮ CELNÍ SPRÁVY SPOJENÉ
S OCHRANOU VNĚJŠÍCH I VNITŘNÍCH HRANIC EU**

**UKONČENÍ ZÁKONNÉ POVINNOSTI
ELEKTRONICKY EVIDOVAT TRŽBY**

PŘÍPRAVA NOVÉHO ZÁKONA O ÚČETNICTVÍ

SNIŽOVÁNÍ POČTU ZAMĚSTNANCŮ RESORTU MF

8 959,3
MIL. KČ

**POSEČKÁNÍ
DANĚ
A POVOLENÍ
SPLÁTEK**

17,0
MIL. KČ

**PROMINUTÉ
DANĚ**

393,0
MIL. KČ

**PROMINUTÉ
PŘÍSLUŠENSTVÍ**

AKTIVITY RESORTU FINANČÍ

PRO PODNIKATELE A POPLATNÍKY

**PROHLUBOVÁNÍ MOŽNOSTÍ ELEKTRONICKÉ
KOMUNIKACE SE SPRÁVCEM DANĚ**

ROZŠIŘOVÁNÍ PORTÁLU MOJE DANĚ

ROZŠIŘOVÁNÍ CPORTÁLU

**83,8 % ELEKTRONICKY PODANÝCH DAŇOVÝCH
TVRZENÍ VE FINANČNÍ SPRÁVĚ**

**94,0 % ELEKTRONICKY PODANÝCH DAŇOVÝCH
TVRZENÍ V CELNÍ SPRÁVĚ**

Zrušení povinnosti platit čtvrtletní zálohy silniční daně

Příprava zavedení konceptu funkční měny v účetnictví

Zavedení tří pásem paušálního režimu daně pro OSVČ

Snížení pokut za nepodání kontrolního hlášení

Úprava daňově uznatelných výdajů

Zvýšení slevy na poplatníka u daně z příjmů fyzických osob

Příprava vyloučení nerealizovaných kurzových rozdílů ke zdanění

Zrušení institutu plátcových pokladen a jejich registrační povinnosti

AKTIVITY RESORTU FINANČÍ

EFEKTIVNÍ FUNGOVÁNÍ STÁTNÍ SPRÁVY

 **FINANČNÍ
SPRÁVA**

 **CELNÍ
SPRÁVA**

10 670

**UKONČENÝCH
POSTUPŮ
K OSTRANĚNÍ
POCHYBNOSTÍ**

ZVÝŠENÍ DAŇOVÝCH
POVINNOSTÍ O **788,7 MIL. KČ**

SNÍŽENÍ NADMĚRNÝCH
ODPOČTŮ O **370,4 MIL. KČ**

SNÍŽENÍ ZTRÁT O **36,5 MIL. KČ**

ZVÝŠENÍ DAŇOVÝCH
POVINNOSTÍ O **10 940,7 MIL. KČ**

SNÍŽENÍ ZTRÁT O **1 972,9 MIL. KČ**

11 309

**UKONČENÝCH
DAŇOVÝCH
KONTROL**

**DAŇOVÁ
KOBRA**

ZAJIŠTĚNO **661,4 MIL. KČ**

ZACHRÁNĚNO **115,5 MIL. KČ**

2. INKASO DANÍ A CEL

TABULKA Č. 1: INKASO DANÍ A CEL

k 31. 12. příslušného roku v mld. Kč na úrovni veřejných rozpočtů

Druh daně, clo		2019	2020	2021	2022	2023
Daň z přidané hodnoty	finanční správa	431,3	426,2	463,3	535,7	566,7
	celní správa	0,3	0,3	0,4	0,5	0,4
	celkem	431,6	426,5	463,7	536,2	567,2
Daně spotřební a energetické		165,0	160,3	155,5	155,6	151,5
v tom:	minerální oleje	92,4	84,9	82,3	78,9	81,3
	tabák	55,3	58,3	54,8	57,0	50,9
	surový tabák	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	zahříváné tabákové výrobky	0,6	1,2	1,4	2,4	2,3
	líh	8,2	7,8	8,7	8,9	9,0
	pivo	4,7	4,5	4,3	4,5	4,5
	víno	0,4	0,4	0,5	0,6	0,5
	elektrina	1,6	1,5	1,6	1,6	1,5
	zemní plyn	1,4	1,4	1,6	1,4	1,4
	pevná paliva	0,4	0,3	0,3	0,4	0,3
Clo, včetně odvodu do EU	celní správa	9,2	8,2	10,1	13,0	12,0
Daň z příjmů právnických osob		190,9	167,4	207,6	243,4	323,2
v tom:	podávajících daňová tvrzení	175,6	156,0	196,0	228,7	304,1
	zvláštní sazba	7,2	4,6	4,6	6,7	9,2
	za obce a kraje	8,0	6,8	7,0	8,1	9,9
Daň z neočekávaných zisků	finanční správa					39,1
Daň z příjmů fyzických osob		246,6	231,7	172,6	195,5	235,3
v tom:	podávajících daňová tvrzení	9,9	5,7	9,6	14,0	15,0
	ze závislé činnosti	216,3	204,9	138,5	149,6	176,7
	zvláštní sazba	20,5	21,1	24,5	31,9	43,7
Daň dědická	finanční správa	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Daň darovací	finanční správa	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Daň z převodu nemovitostí	finanční správa	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Daň z nemovitých věcí	finanční správa	10,9	11,6	11,8	12,4	12,5
Daň z nabytí nemovitých věcí	finanční správa	13,8	2,8	-0,1	0,0	0,0
Daň silniční	finanční správa	6,5	6,0	5,4	1,7	0,5
Odvod z elektřiny ze slunečního záření	finanční správa	2,2	2,2	2,1	5,0	4,1
Odvod z loterií	finanční správa	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Daň z hazardních her (včetně příslušenství)	finanční správa	10,1	10,6	11,0	16,5	18,3

Druh daně, clo		2019	2020	2021	2022	2023
Ostatní příjmy, odvody a daně	finanční správa	2,6	-0,9	-0,8	0,7	0,3
	celní správa	3,1	3,2	5,6	6,0	7,4
	celkem	5,7	2,3	4,8	6,6	7,7
z toho: dělená správa	celní správa	3,1	3,2	5,6	5,9	7,4
Odvod z nadměrných příjmů	finanční správa					18,5
CELKEM ¹⁾		1 092,6	1 029,5	1 044,6	1 186,0	1 389,9
v tom: finanční správa		915,0	857,5	873,0	1 011,0	1 218,6
celní správa		177,5	172,0	171,6	175,0	171,4
Meziroční rozdíly inkasa všech daní a cel		54,3	-63,0	15,1	141,4	203,9
Meziroční indexy inkasa všech daní a cel (v %)		105,2	94,2	101,5	113,5	117,2

¹⁾ Případné součtové rozdíly vyplývají ze zaokrouhlování.

²⁾ V případě odvodu z nadměrných příjmů se jedná o částku převedenou do státního rozpočtu, na účet Finanční správy ČR bylo v roce 2023 připsáno 19,2 mld. Kč.

Pramen: Stavy na účtech ČNB, mimo daně z příjmů právnických osob za obce a kraje, kde je zdrojem dat integrovaný informační systém Státní pokladny.

Daň z přidané hodnoty

Výběr DPH je prováděn finančními a celními úřady. Finanční úřady vybírají tuto daň ze zdanitelných plnění uskutečněných v tuzemsku a celní úřady ji inkasují zejména při neobchodních dovozech zboží do ČR.

V roce 2023 představovalo celkové celostátní inkaso této fiskálně nejvýznamnější daně, dle údajů finančních a celních úřadů, 567,2 mld. Kč. Finanční úřady se podílely hodnotou 566,7 mld. Kč, celní úřady pak hodnotou 0,4 mld. Kč. Meziroční nárůst činil 31 mld. Kč (tj. 5,8 %). Rozpočtem stanovena částka byla naplněna na 95,6 %.

Inkaso bylo pozitivně ovlivněno zejména růstem spotřebitelských cen. Negativní dopad na inkaso mělo zvýšení limitu pro povinnou registraci k DPH na 2 mil. Kč od ledna 2023.

Důvodem mírného nenaplnění státního rozpočtu je zejména fakt, že v porovnání se stavem při tvorbě rozpočtu došlo ke zpomalení růstu nominální spotřeby domácností. Růst výdajů domácností na spotřebu, který má největší váhu, se snížil z 9,5 % v době přípravy rozpočtu (makroekonomická predikce MF ze srpna 2023) na 5,8 % (makroekonomická predikce MF z dubna 2024).

Opatření s vlivem na inkaso DPH či na jeho průběh v roce 2023:

- Zákon č. 366/2022 Sb. umožnil plátcům, jejichž obrat nepřesáhl ve stanoveném období limit 2 mil. Kč, požádat o zrušení registrace. Zároveň se osoby povinné k dani, jejichž obrat nepřesáhne ve stanoveném období 2 mil. Kč, nemusejí registrovat jako plátcí, pokud sami dobrovolně nepodají přihlášku k registraci. Došlo rovněž ke snížení pokut za nepodání kontrolního hlášení.
- Zákon č. 285/2023 Sb. upravil postup pro opravy základu daně v případě nedobytné pohledávky v případě, kdy je u dlužníka vyhlášena preventivní restrukturalizace.

V této souvislosti byl upraven výčet okolností, kdy dochází k přerušení běhu lhůty pro provedení opravy.

Spotřební daně

Spotřební daně zahrnují daň z minerálních olejů, daň z tabákových výrobků, daň ze surového tabáku, daň ze zahříváných tabákových výrobků, daň z lihu, daň z piva, daň z vína a meziproduktů a energetické daně (tj. daň ze zemního plynu a některých dalších plynů, daň z elektřiny a daň z pevných paliv).

S výjimkou daně z minerálních olejů je výnos spotřebních daní určen výhradně do státního rozpočtu. Pokud jde o daň z minerálních olejů, podle platného rozpočtového určení daní náleží 90,9 % výnosu daně státnímu rozpočtu a 9,1 % plyne Státnímu fondu dopravní infrastruktury. Celostátní inkaso spotřebních daní v roce 2023 dosáhlo částky 151,5 mld. Kč (tj. 95,3 % rozpočtu), což představuje mírný pokles (2,6 %) oproti úrovni roku 2022.

Fiskálně nejvýznamnější spotřební daní je **spotřební daň z minerálních olejů**. Rozpočet této daně předpokládal celostátní inkaso ve výši 76,1 mld. Kč, skutečné celostátní inkaso za rok 2023 činilo 81,3 mld. Kč (plnění na 106,9 %) a bylo oproti skutečnosti roku 2022 vyšší o 2,4 mld. Kč (tj. o 3,0 %). Inkaso spotřební daně z minerálních olejů přímo souvisí se spotřebou pohonných hmot pro dopravní účely, a to zejména automobilových benzinů a motorové nafty. Důvodem překročení rozpočtu je fakt, že při tvorbě rozpočtu nebyla známa skutečnost, že novelou zákona č. 353/2003 Sb. (přijatou v průběhu července 2023) byla sazba spotřební daně z motorové nafty vrácena na původní výši (9 950 Kč/1 000 l), ačkoliv bylo původně plánováno, že snížená sazba bude platit až do konce roku 2023. Samotná spotřeba pohonných hmot dle dat ČSÚ meziročně vzrostla, vliv alternativních pohonů, elektromobilů a hybridních modelů je zatím velmi malý.

V komoditě **tabákových výrobků** celkové příjmy rozpočtu za rok 2023 dosáhly 53,1 mld. Kč (plnění rozpočtu na 81,5 %), což znamenalo nenaplnění rozpočtu o 12,1 mld. Kč. Oproti roku 2022 pokleslo inkaso o 6,2 mld. Kč (tj. o 10,5 %). Pro rok 2023 byl realizován další krok víceletého plánu postupného zvyšování sazeb spotřebních daní z tabákových výrobků, během něhož byly sazby navýšeny o cca 5 %, přesto došlo v konečném důsledku k meziročnímu poklesu inkasa spotřební daně z tabákových výrobků. Tato skutečnost souvisí zejména se změnou preferencí spotřebitelů nikotinových výrobků, a sice odklonem od tradičních výrobků směrem k produktům nové generace (zahřívané tabákové výrobky, elektronické cigarety, nikotinové sáčky apod.). Významným faktorem jsou rovněž přeshraniční nákupy v sousedních zemích, zejména v Polské republice, kde je pořizovací cena krabičky cigaret výrazně nižší, na druhou stranu téměř ustala nákupní turistika ze Spolkové republiky Německo a Rakouské republiky do ČR, která v dřívějších letech tvořila značnou část prodeje v příhraničních regionech.

V komoditě **lih** bylo na dani inkasováno za rok 2023 celkem 9,0 mld. Kč, což představovalo růst o 0,1 mld. Kč (tj. o 1,0 %) oproti inkasu roku 2022. Postupně se po pandemii SARS-CoV-2 obnovuje turistický ruch a příjíždějící turisté konzumující lihoviny ovlivnili i výši celkového

inkasa spotřební daně z lihu. Dále se koncem roku na inkasu projevil i vliv předzásobení obchodníků lihovinami zatíženými nižší sazbou daně v souvislosti se zvýšením spotřební daně z lihu od 1. 1. 2024.

Za rok 2023 dosáhly celkové příjmy **spotřební daně z piva** 4,5 mld. Kč, což představuje v meziročním srovnání mírný pokles o 35,0 mil. Kč (tj. 0,8 %) a zároveň nenaplnění rozpočtované částky o 0,2 mld. Kč (tj. o 4,2 %). V oblasti spotřební daně z piva lze konstatovat, že po překonání komplikovaných let 2020 až 2022, která byla značně ovlivněna opatřeními proti šíření nákazy SARS-CoV-2, se spotřeba piva ustálila.

V roce 2023 představovaly celkové příjmy **spotřební daně z vína a meziproductů** 0,5 mld. Kč, přičemž došlo k poklesu inkasa o 0,1 mld. Kč (tj. o 11,3 %) ve srovnání s rokem 2022. Výběr spotřební daně z vína a meziproductů je stále značně ovlivněn nulovou sazbou spotřební daně z tichých vín. Vlastní výběr daně se tak omezuje pouze na vína šumivá a meziproducty, jejichž spotřeba ve srovnání s víny tichými je v ČR zanedbatelná. Ačkoli stále stoupá obliba lehce perlivých vín typu „prosecco“ nebo „frizzante“, drtivá většina těchto vín spadá z pohledu zákona č. 353/2003 Sb. pod vína tichá a tedy nemají na inkaso spotřební daně žádný vliv. Meziroční pokles inkasa daně je pravděpodobně způsoben orientací spotřebitelů právě na lehce perlivá vína s nulovou sazbou spotřební daně a tím menší spotřebu vín šumivých.

Za rok 2023 činily celkové příjmy tzv. **energetických daní** 3,1 mld. Kč, což představuje meziroční pokles o 0,3 mld. Kč (tj. o 8,0 %) oproti inkasu v roce 2022. Pokles byl zaznamenán u všech komodit, konkrétně zemního plynu o 0,1 mld. Kč (tj. o 5,6 %), u elektřiny (bez zahrnutí odvodu z nadměrných příjmů) o 0,1 mld. Kč (tj. o 6,0 %) i u pevných paliv o 0,1 mld. Kč, (tj. o 27,0 %). V loňském roce byl postaven rekordní počet solárních elektráren, což přispělo ke snížení dodávek elektřiny z distribuční sítě. U elektřiny se již očekává stabilizace trhu. Klesla i spotřeba v meziročním srovnání u dodávek plynu. Trh s elektřinou totiž ovlivnil i trh s plynem, a to tím, že svou roli sehrála možnost nahradit vytápění plynem za vytápění tepelnými čerpadly či elektřinou. Výraznější propad u daně z pevných paliv pravděpodobně souvisí s pokračujícím trendem výměny zdrojů vytápění za ekologičtější. Spotřeba energií je na sestupné tendenci. Je však třeba obecně vnímat, že spotřebu energií ovlivňuje velké množství faktorů, jako je zejména počasí, zacházení samotných odběratelů se spotřebou, instalace nových technologií a spotřebičů s nižší spotřebou, instalace fotovoltaických elektráren, tepelných čerpadel, aj.

Odvod z elektřiny ze slunečního záření

Státní rozpočet inkasoval v roce 2023 na odvodu z elektřiny ze slunečního záření 4,1 mld. Kč, tj. o 0,9 mld. Kč (tj. o 18,5 %) méně než v předchozím roce. Množství elektrické energie, kterou fotovoltaická elektrárna reálně vyrobí, ovlivňuje počasí v daném roce, které nelze přesně odhadnout. Roční rozdíly ve výrobě způsobené proměnlivým počasím mohou být i +/- 20 %. V roce 2023 došlo ke snížení délky slunečního svitu oproti roku 2022 o cca 8 %, což odpovídá celkovému poklesu vyrobené elektrické energie o 7 %. Výrobu negativně ovlivňuje také

případné znečištění panelů či překrytí vrstvou sněhu. Na vývoj inkasa má vliv i vývoj výkupních cen a zeleného bonusu.

Odvod z nadměrných příjmů

Odvod z nadměrných příjmů byl zaveden prostřednictvím novely energetického zákona. Stanovil se jako rozdíl mezi skutečně realizovaným příjmem a stropem tržního příjmu z prodeje elektřiny nad stanovenou hranici v období od 1. 12. 2022 do 31. 12. 2023, sazba odvodu činila 90 %. V roce 2023 bylo na tomto odvodu vybráno 18,5 mld. Kč (rozpočet byl ve výši 15,0 mld. Kč), přičemž cca 70 % této částky bylo inkasováno již v prvním pololetí, což souvisí s vývojem prodejních cen elektřiny během roku.

Daň z příjmů právnických osob

Daň z příjmů právnických osob patří do kategorie tzv. sdílených daní, kdy je její výnos rozdělován mezi státní rozpočet a územní rozpočty. Celková DPPO se skládá z daně vybírané srážkou dle zvláštní sazby a DPPO z daňových přiznání vč. DPPO za obce a kraje.

Celkové celostátní inkaso daně v roce 2023 činilo 313,3 mld. Kč (bez DPPO za obce a kraje), což představuje překročení rozpočtované částky o 28,3 %. Při meziročním srovnání celkové inkaso daně oproti roku 2022 vzrostlo o 77,9 mld. Kč (tj. o 33,1 %).

Inkaso daně z příjmů právnických osob z daňových přiznání v roce 2023 činilo 304,1 mld. Kč, což představuje meziroční nárůst o 75,4 mld. Kč (tj. o 33,0 %) a inkaso daně z příjmů právnických osob vybírané srážkou v roce 2023 činilo 9,2 mld. Kč, což představuje meziroční nárůst o 2,5 mld. Kč (tj. o 37,4 %).

Důvodem výrazného překročení rozpočtované částky je především vyšší než původně očekávaná ziskovost firem, tj. vyšší než predikované doplatky vyrovnání daně za zdaňovací období roku 2022 splatné v roce 2023 a následně vyšší zálohy na daň.

Nárůst inkasa daně z příjmů právnických osob se projevil zejména u korporací působících v energetickém sektoru, dále v oblasti finančního zprostředkování, výroby chemických látek a chemických přípravků, v sektoru rostlinné a živočišné výroby, myslivosti a souvisejících činností, či v odvětví těžba a úprava černého a hnědého uhlí. Na inkasu se naopak negativně projevilo ukončení vlivu změny v posuzování rezerv tvořených v segmentu pojišťovnictví.

Inkaso daně v roce 2023 dále ovlivnila rovněž legislativní opatření přijatá v předchozích obdobích. Jednalo se především o:

- Rozšíření osvobození na všechny příjmy plynoucí z výnosů dluhopisů (zákon č. 609/2020 Sb.) podle zákona upravujícího dluhopisy vydaných Českou republikou a jiným členským státem Evropské unie či státem, který tvoří Evropský hospodářský prostor.
- Prodloužení možnosti (dle zákona č. 128/2022 Sb.) odečíst od základu daně z příjmů bezúplatné plnění ve zvýšené výši 30 % základu daně sníženého podle § 34 zákona č. 586/1992 Sb. ještě na zdaňovací období skončené od 1. 3. 2022 do 28. 2. 2023 (typicky zdaňovací období 2022). Vedle toho byly pro účely odpočtu ještě rozšířeny

tituly bezúplatných plnění, a to na bezúplatné plnění za účelem podpory obranného úsilí Ukrajiny nebo na bezúplatné plnění poskytnuté přímo Ukrajině, jejím územně správním celkům nebo právnickým nebo fyzickým osobám se sídlem nebo bydlištěm na území Ukrajiny (vč. např. vojenského materiálu apod.). Rozpočtováný negativní dopad tohoto opatření pro rok 2023 je odhadován na 0,3 mld. Kč.

- Úpravu daňově uznatelných výdajů (zákon č. 128/2022 Sb.), kdy nově lze za daňově uznatelný výdaj považovat i výdaj na bezúplatné nepeněžitě plnění poskytnuté v roce 2022 na pomoc Ukrajině, jejím územně správním celkům nebo právnickým nebo fyzickým osobám se sídlem nebo bydlištěm na území Ukrajiny v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace na účely, pro které lze od základu daně odečíst hodnotu bezúplatného plnění.
- Změnu spočívající v přetřídění tzv. wallboxů a samostatně stojících stanic (zákon č. 142/2022 Sb.), kdy v rámci podpory elektromobility s účinností od 1. 7. 2022 došlo k jejich přeřazení z 3. do 2. odpisové skupiny. Rozpočtováný negativní dopad tohoto opatření pro rok 2023 je odhadován na 0,1 mld. Kč.

Daň z neočekávaných zisků

Příjmy státního rozpočtu v roce 2023 byly zvýšeny o dočasně zavedenou daň z neočekávaných zisků (platnou pro roky 2023-2025), která byla do zákona č. 586/1992 Sb. implementována zákonem č. 366/2022 Sb. Tato daň se vztahuje na subjekty podnikající v oblasti výroby a obchodu s energiemi, bankovníctví, petrolejářství a těžby a zpracování fosilních paliv.

Daň je podkategorií daně z příjmů právnických osob, je ze 100 % příjmem státního rozpočtu a správcem této daně je Specializovaný finanční úřad.

Daň je konstruována jako 60% daňová přírážka aplikovaná na nadměrný zisk těchto firem stanovený jako rozdíl mezi základem daně v letech 2023-2025 a průměrem základů daně za poslední 4 roky (tj. 2018-2021) navýšeným o 20 %.

Skutečná výše inkasa daně z neočekávaných zisků v roce 2023 činila 39,1 mld. Kč. Oproti rozpočtovanému plánu došlo k naplnění tohoto plánu na 46,0 %. Důvodem pro nenaplnění rozpočtového plánu byla nižší než očekávaná ziskovost dotčených subjektů.

Daň z příjmů fyzických osob

Daň z příjmů fyzických osob patří do kategorie sdílených daní a její výnos je rozdělován mezi státní rozpočet a územní rozpočty. Daň z příjmů fyzických osob zahrnuje DPFO ze závislé činnosti (placenou plátcí daně), DPFO podávající daňová tvrzení včetně paušálního režimu (placenou poplatníky) a DPFO vybíranou srážkou podle zvláštní sazby daně.

Celkové celostátní inkaso DPFO v roce 2023 činilo 235,3 mld. Kč, což bylo o 39,8 mld. Kč (tj. o 20,4 %) více než v roce 2022.

Na **dani z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti** bylo vybráno celkem 176,7 mld. Kč, což představuje meziroční nárůst o 27,1 mld. Kč (tj. o 18,1 %).

Meziroční nárůst inkasa byl ovlivněn mimo jiné ukončením poskytování přímé podpory ve formě výplaty kompenzačních bonusů. V roce 2022 byla tato forma podpory poskytnuta ve výši 4,1 mld. Kč.

Inkaso bylo dále pozitivně ovlivněno zvýšením minimální mzdy a růstem zaměstnanosti a mezd v soukromém sektoru.

Naopak na inkaso této daně v roce 2023 negativně působilo snížení procentuální částky vstupní ceny vozidla z 1 % na 0,5 %, ze které se stanoví výše příjmu ze závislé činnosti plynoucímu zaměstnanci v souvislosti s bezplatným poskytnutím motorového nízkoemisního vozidla zaměstnavatele zaměstnanci k používání i k soukromým účelům s odhadovaným negativním dopadem pro rok 2023 ve výši 0,2 mld. Kč na úrovni veřejných rozpočtů (zákon č. 142/2022 Sb.).

Na inkaso dále negativně působily i vlivy z roku 2022, které se projeví až v roce 2023 v rámci ročního zúčtování záloh na daň a daňového zvýhodnění za rok 2022. Jedná se zejména o zvýšení limitu pro slevu na dani za umístění dítěte do předškolního zařízení pro rok 2022 oproti roku 2021 z důvodu růstu minimální mzdy (z částky 15 200 Kč pro rok 2021 na částku 16 200 Kč pro rok 2022) či možnost uplatnění daru jako nezdanitelné části základu daně až do výše 30 % základu daně v případě darů poskytnutých Ukrajině na podporu jejího obranného úsilí nebo tamním neziskovým organizacím. Tyto změny mohly být aplikovány až v rámci ročního zúčtování záloh na daň a daňového zvýhodnění za rok 2022.

Na inkaso dále negativně působila opatření zavedená v minulých letech jako například zrušení stropu pro uplatnění daňového bonusu, zvýšení daňového zvýhodnění na druhé, třetí a další dítě, apod.

Lze rovněž predikovat, že v rámci ročního zúčtování záloh byly z důvodu růstu úrokových sazeb u hypotečních úvěrů uplatňovány vyšší částky odpočtů dle § 15 odst. 3 a 4 zákona č. 586/1992 Sb. z titulu úroků z úvěrů na bytové potřeby.

Inkaso **daně z příjmů fyzických osob placené poplatníky** dosáhlo výše 15,0 mld. Kč, tedy o 1,0 mld. Kč více (tj. o 7,5 %) než v roce 2022. Rozpočtem stanovená částka byla naplněna na 137,7 %.

Daň z příjmů fyzických osob placená poplatníky zahrnuje veškerou daň odvedenou na základě podaných daňových přiznání, tj. v zásadě získanou z jiné než závislé činnosti. Projevují se zde jak příjmy ze samostatné činnosti, tak i příjmy z kapitálového majetku, nebo příjmy z nájmu či ostatní příjmy. Zahrnuje také případné vyrovnání části daně ze závislé činnosti odvedené po podání přiznání, zejména při souběhu závislé a jiné výdělečné činnosti, popř. při souběhu několika zaměstnání. Od roku 2021 zahrnuje také platby záloh na daň z příjmů fyzických osob u poplatníků v paušálním režimu. V roce 2023 bylo na zálohách zaplacen celkem cca 195 mil. Kč na úrovni veřejných rozpočtů.

Výše inkasa byla pozitivně ovlivněna mimo jiné růstem dílčího základu daně z příjmů ze samostatné činnosti a vyšším inkasem daně ze samostatného základu daně. Naopak negativní vliv na inkaso daně mělo zvýšení slevy na poplatníka na 30 840 Kč od roku 2022, rozšíření paušálního režimu od 1. 1. 2023, kdy došlo ke zvýšení limitu pro možnost vstupu

do paušálního režimu na 2 mil. Kč, zvýšení limitu pro slevu na dani za umístění dítěte do předškolního zařízení pro rok 2022 oproti roku 2021, jehož příčinou je růst minimální mzdy (z částky 15 200 Kč pro rok 2021 na částku 16 200 Kč pro rok 2022), dočasné zvýšení limitu pro uplatnění daru jako nezdanitelné části základu daně až do výše 30 % základu daně v případě darů poskytnutých Ukrajině na podporu jejího obranného úsilí nebo tamním neziskovým organizacím či vyšší částky odpočtů dle § 15 odst. 3 a 4 zákona č. 586/1992 Sb. z titulu úroků z úvěrů na bytové potřeby z důvodu růstu úrokových sazeb u hypotečních úvěrů. Na inkaso dále negativně působila opatření zavedená v minulých letech jako například zrušení stropu pro uplatnění daňového bonusu, zvýšení daňového zvýhodnění na druhé, třetí a další dítě apod.

Daň z příjmů fyzických osob vybíraná srážkou zahrnuje daň z úroků, dividend a jiných kapitálových výnosů, případně i daně z jiných příjmů vybírané srážkou podle zvláštní sazby daně.

Na této dani bylo v roce 2023 vybráno 43,7 mld. Kč, tj. meziročně o 11,7 mld. Kč více (tj. o 36,6 %). Proti úrovni daně schváleným rozpočtem se jednalo o překročení o 8,8 mld. Kč, (tj. o 25,1 %).

Hlavním důvodem vysokého meziročního růstu inkasa byl růst úrokových sazeb v průběhu roku 2022, přičemž úroveň vyšších úrokových sazeb byla zachována i po celý rok 2023.

Z diskrečních faktorů na inkaso negativně působilo osvobození výnosů ze státních dluhopisů emitovaných od roku 2021 (zákon č. 609/2020 Sb.).

Majetkové daně

Daňovým příjmem z hlediska majetkových daní je inkaso daně z nabytí nemovitých věcí, daně z převodu nemovitostí, daně dědické a daně darovací, přičemž všechny uvedené daně byly zrušeny. Inkaso dobíhajících majetkových daní v roce 2023 činilo 25,7 mil. Kč.

Daň z nemovitých věcí

Výnos daně z nemovitých věcí v roce 2023 činil 12,5 mld. Kč. Inkaso tak zůstalo zhruba na stejné úrovni jako v předchozím roce.

Silniční daň

Inkaso **silniční daně** v roce 2023 činilo 0,5 mld. Kč, což je o 1,2 mld. Kč méně (tj. o 71,2 %) než v roce 2022. V roce 2022 došlo ke zrušení povinnosti daň zálohovat, část subjektů však zálohy v průběhu roku platila. Proto v roce 2022 bylo hotovostní inkaso vyšší a uhrazené zálohy z roku 2022 byly následně započteny na úhradu daňové povinnosti v roce 2023. V dalších letech již předpokládáme ustálení výše inkasa na hodnotě lehce přes 1 mld. Kč.

Daň z hazardních her

Daň je tvořena daní z ostatních hazardních her a daní z technických her a je v zákonem stanoveném poměru rozdělována do státního rozpočtu a rozpočtu obcí.

Celkové inkaso daně z hazardních her včetně příslušenství a zrušeného odvodu z loterií v roce 2023 činilo 18,3 mld. Kč. Při meziročním srovnání celkového inkasa s celkovým inkasem za rok 2022 došlo k nárůstu o 1,9 mld. Kč (tj. o 11,4 %). Rozpočtovaná částka daně byla překročena.

Při bližším zkoumání jednotlivých segmentů na trhu provozovaných hazardních her je patrné, že došlo k nárůstu příjmu napříč všemi druhy hazardních her, zejména však v oblasti provozování loterií a technických her. Pohled na podrobnější data také ukazuje, že pokračuje příklon hráčů k hazardním hrám provozovaným prostřednictvím internetu, a to zejména v oblasti kursového sázení a technických her. On-line prostředí tak bude do budoucna sehrávat stále větší roli v oblasti zajištění daňových příjmů z provozování hazardních her, obzvláště za situace, kdy politické reprezentace některých obcí deklarují či již zavádějí postupné omezování provozování land-based hazardních her na svém území.

Nadále dochází k růstu land-based provozování (v provozovnách), provozování hazardních her prostřednictvím internetu roste znatelně rychleji. V následujícím období lze předpokládat pokračování tohoto trendu, přičemž výnosy daně z hazardních her budou z větší části tvořeny z internetového provozování hazardních her. Nelegálním provozovatelům byla v roce 2023 doměřena daň z hazardních her ve výši přesahující 87 mil. Kč.

3. VYBRANÉ INDIKÁTORY

U finanční i celní správy dochází k pravidelnému sledování vybraných indikátorů jejich činností. FS i CS však používá k výpočtu indikátorů odlišnou metodiku, kdy se zejména liší zdroj dat pro jejich výpočet, a to vzhledem k použití jiných interních systémů.

Většina indikátorů je v čase poměrně stabilní, výjimkou je podíl elektronicky podaných daňových tvrzení na celkovém počtu podaných daňových tvrzení. Tento indikátor mezi roky 2019 a 2023 u FS vzrostl o téměř 22,6 p.b. a v roce 2023 byl tak potvrzen stále rostoucí trend. U CS se pohybuje tento indikátor na úrovni 94,0 %. CS sleduje také podíl elektronicky podaných celních prohlášení na celkovém počtu podaných celních prohlášení, který již dosáhl bezmála 100,0 %.

TABULKA Č. 2: VYBRANÉ INDIKÁTORY ČINNOSTI FINANČNÍ SPRÁVY

k 31. 12. příslušného roku

Indikátor	2019	2020	2021	2022	2023
Celkové příjmy vybrané finanční správou jako podíl na HDP ¹⁾	15,76 %	15,04 %	14,30 %	14,87 %	16,59 %
Podíl příjmů vybraných finanční správou na schváleném rozpočtu	98,82 %	109,82 %	116,27 %	103,45 %	102,22 %
Podíl nákladů finanční správy na příjmech vybraných finanční správou	1,40 %	1,59 %	1,52 %	1,27 %	1,07 %
Podíl nákladů na správu daní na daňových příjmech finanční správy	1,29 %	1,49 %	1,46 %	1,21 %	1,09 %
Příjmy finanční správy na počet zaměstnanců finanční správy (příjem na 1 zaměstnance) v mil. Kč	59,55	56,81	58,93	71,24	87,81
Podíl kontrol s doměrkem větším než 10 000 Kč k celkovému počtu kontrol	45,95 %	50,56 %	56,05 %	55,51 %	54,20 %
Kumulovaná výše nedoplatků ke konci roku jako podíl příjmů vybraných finanční správou v daném roce	3,88 %	5,02 %	4,48 %	3,71 %	3,26 %
Podíl elektronicky podaných daňových tvrzení na celkovém počtu podaných daňových tvrzení ²⁾	61,20 %	64,53 %	68,52 %	71,79 %	83,76 %
Podíl nákladů ICT na celkových nákladech finanční správy	10,16 %	12,57 %	13,01 %	12,06 %	12,10 %

¹⁾ Upraveno podle aktuální revize HDP.

²⁾ Daňová tvrzení (příznání) podaná datovou zprávou dle § 71 DŘ odst. 1.

TABULKA Č. 3: VYBRANÉ INDIKÁTORY ČINNOSTI CELNÍ SPRÁVY

k 31. 12. příslušného roku

Indikátor	2019	2020	2021	2022	2023
Celkové příjmy vybrané celní správou jako podíl na HDP ¹⁾	2,85 %	2,82 %	2,55 %	2,30 %	2,07 %
Podíl skutečně vybraných spotřebních daní na schváleném rozpočtu	100,95 %	103,53 %	92,38 %	97,20 %	95,62 %
Podíl nákladů na správu daní a cel na daňových a celních příjmech vybraných celní správou	1,62 %	1,70 %	1,73 %	2,08 %	1,85 %
Podíl nákladů na správu cel na celních příjmech celní správy	14,82 %	16,68 %	11,89 %	12,95 %	12,07 %
Podíl nákladů na správu daní na daňových příjmech celní správy	0,89 %	0,93 %	0,97 %	1,17 %	1,04 %
Příjmy celní správy na počet zaměstnanců celní správy (příjem na 1 zaměstnance) v mil. Kč	30,46	30,92	29,32	31,49	31,38
Podíl daňových kontrol s doměrkem větším než 10 000 Kč k celkovému počtu kontrol	42,19 %	43,09 %	47,43 %	46,05 %	63,91 %
Kumulovaná výše daňových nedoplatků ke konci roku jako podíl příjmů vybíraných celní správou v daném roce	z dovozu	1,36 %	1,34 %	1,40 %	1,50 %
	vnitrostátní	5,26 %	6,02 %	5,32 %	4,72 %
Podíl elektronicky podaných daňových tvrzení (bez DPH) na celkovém počtu podaných daňových tvrzení ²⁾	65,58 %	71,89 %	76,05 %	85,42 %	93,98 %
Podíl elektronicky podaných celních prohlášení na celkovém počtu podaných celních prohlášení	98,83 %	98,94 %	99,59 %	99,46 %	99,61 %
Podíl nákladů ICT na celkových nákladech celní správy	8,32 %	8,04 %	8,94 %	6,81 %	7,50 %

¹⁾ Upraveno podle aktuální revize HDP.

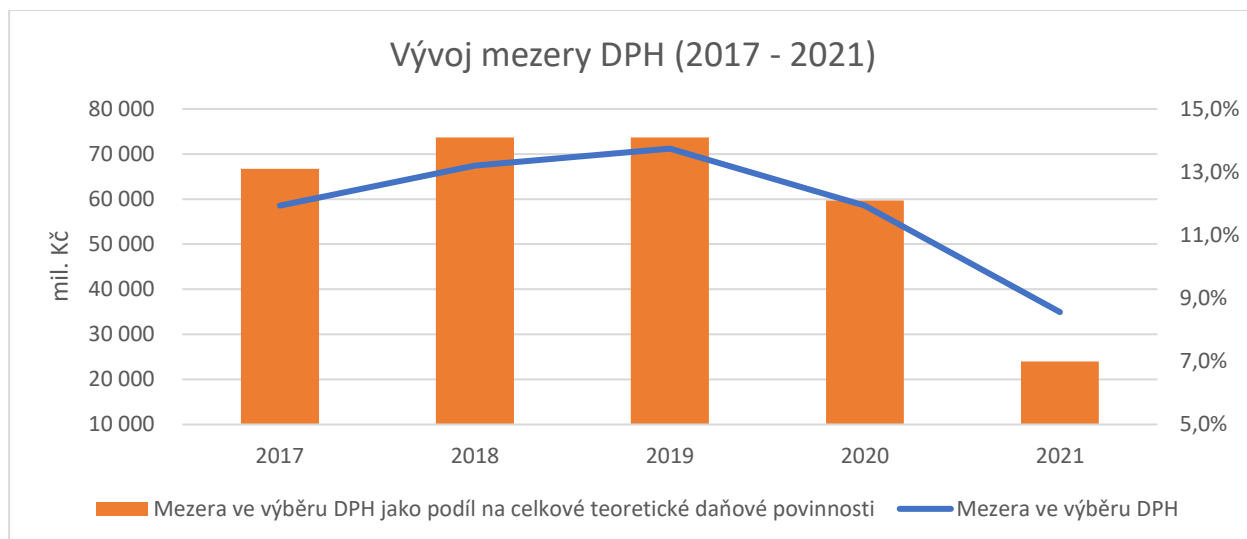
²⁾ Daňová tvrzení (příznání) podaná datovou zprávou dle § 71 DŘ odst. 1.

Součástí Zprávy je také indikátor sledující výběr DPH. Jedná se o tzv. mezeru výběru DPH, jejíž odhady každoročně provádí Center for Social and Economic Research (CASE) a publikuje EK pro členské země EU. Odhad je proveden pomocí spotřební metody odshora dolů, kdy je nejprve odhadnut celkový teoretický výběr DPH a ten je porovnán se skutečně vybranou DPH. Rozdíl mezi těmito veličinami se označuje jako mezeru výběru DPH.

Odhady mezery výběru DPH jsou publikovány s dvouletým zpožděním. V době zpracování Zprávy byly však nejnovější údaje dostupné za rok 2021, kdy byla pro ČR odhadována daňová mezeru ve výši 34 931,0 mil. Kč a zaznamenala tak pokračování klesajícího trendu tohoto ukazatele. Došlo k poklesu oproti roku 2020 o 23 646,0 mil. Kč. Pro porovnání mezi členskými státy EU navzájem je zveřejňován taktéž relativní ukazatel daňové mezery, a to podíl daňové mezery na celkové teoretické daňové povinnosti. Tento ukazatel činil pro rok 2021 v ČR 7,0 % a poklesl, oproti roku 2020, o 5,1 p.b.

Klesající trend v odhadu výše daňové mezery převládal v celé EU – pokles daňové mezery byl zaznamenán ve 25 zemích, k navýšení došlo ve 2 zemích EU. Nejvyššího poklesu v relativním vyjádření bylo dosaženo v Itálii (o 10,7 p.b.). Celková daňová mezeru v zemích EU v roce 2021 činila 61,6 mld. EUR (5,4 % celkové teoretické daňové povinnosti), přičemž odhad se snížil o 38,5 mld. EUR (tj. o 4,3 p.b.) oproti roku 2020.

GRAF Č. 1: VÝVOJ MEZERY VÝBĚRU DPH

Zdroj: European Commission, CASE, Poniatowski, G., Bonch-Osmolovskiy, M., Śmietanka, A., Sojka, A., VAT gap in the EU – Report 2023, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2023.

4. VÝVOJ DAŇOVÝCH SUBJEKTŮ A ÚČTŮ

Daňové subjekty, které mají daňovou nebo celní povinnost, jsou povinny zaregistrovat se, dle zákonných podmínek stanovených hmotně právními předpisy, u místně příslušného FÚ nebo CÚ. Poté je daňovým subjektům přidělen správcem daně příslušný osobní daňový účet ke konkrétní dani. Kvantitativní přehled o počtu nositelů daňových a celních povinností v příslušném časovém období a počet účtů podle jednotlivých druhů daní je uveden v následujících tabulkách.

TABULKA Č. 4: SPECIFICKÉ UKAZATELE POČTU DAŇOVÝCH SUBJEKTŮ

k 31. 12. příslušného roku

Ukazatel		2019	2020	2021	2022	2023
Počet aktivních subjektů	finanční správa	5 922 557	5 912 296	5 946 809	5 938 715	6 129 301
	celní správa	424 299	364 140	369 402	406 022	443 883
Počet unikátních subjektů	finanční správa	8 148 180	8 294 598	8 431 491	8 439 129	8 581 213

Ukazatelem s větší vypovídací schopností oproti počtu evidovaných daňových subjektů je údaj o počtu **aktivních daňových subjektů**. Za aktivní daňové subjekty se považují takové daňové subjekty, které jsou ve sledovaném časovém období aktivní vůči správci daně (např. podávají daňová přiznání či jinak se správcem daně komunikují). Celkově došlo oproti roku 2022 k nárůstu počtu aktivních daňových subjektů. **Finanční správa** zaznamenala nárůst o 190 586 subjektů (tj. o 3,2 %). U **celní správy** je pozorován meziroční nárůst o 37 861 subjektů (tj. o 9,3 %).

V rámci mezinárodního porovnání výkonnosti správy daní je jako kvalitativní ukazatel využíván **počet unikátních daňových subjektů**, jelikož nezohledňuje organizační strukturu správců daní, počty daňových registrací a ani počty správců daní, u kterých je daňový subjekt registrován. Počet unikátních daňových subjektů registrovaných **finanční správou** v roce 2023 dosáhl hodnoty 8 581 213. V porovnání s rokem 2022 bylo zaznamenáno meziroční zvýšení o 142 084 daňových subjektů (tj. o 1,7 %). Trend nárůstu počtu unikátních daňových subjektů u finanční správy je dlouhodobý.

Jak je uvedeno v následující tabulce, celkový počet daňových účtů, oproti roku 2022, klesl, a to celkem o 581 696 účtů (tj. o 3,5 %). **Finanční správa** sice zaznamenala v roce 2023 zvýšení počtu těchto účtů, a to o 243 718 (tj. o 1,8 %), avšak u **celní správy** došlo k výraznému meziročnímu poklesu o 825 414 (tj. o 25,9 %).

TABULKA Č. 5: POČET ÚČTŮ PODLE JEDNOTLIVÝCH DANÍ

k 31. 12. příslušného roku

Druh daně, clo		2019	2020	2021	2022	2023
Daň z přidané hodnoty	finanční správa	934 068	954 942	984 401	1 010 394	1 027 820
	celní správa	24 536	17 864	19 147	7 325	8 546
	celkem	958 604	972 806	1 003 548	1 017 719	1 036 366
Daně spotřební a energetické		53 534	55 943	58 092	63 335	54 913
v tom: minerální oleje		27 897	29 209	30 192	33 968	28 793
tabák		5 650	5 920	6 141	6 425	5 796
surový tabák		19	48	60	73	92
zahříváné tabákové výrobky		2	6	8	9	12
líh	celní správa	9 733	10 144	10 599	11 283	9 230
	pivo	1 369	1 441	1 526	1 602	1 549
	víno	5 323	5 506	5 734	5 980	5 294
	elektřina	2 107	2 194	2 265	2 347	2 499
	zemní plyn	1 091	1 129	1 218	1 290	1 317
	pevná paliva	343	346	349	358	331
Clo	celní správa	13 618	11 295	12 736	9 622	9 534
Daň z příjmů právnických osob	finanční správa	667 978	685 913	700 721	715 609	735 375
Daň z příjmů fyzických osob		4 309 821	4 352 773	4 401 230	4 435 397	4 579 193
v tom: podávajících daňová tvrzení ¹⁾		3 582 707	3 618 838	3 662 131	3 692 620	3 820 682
ze závislé činnosti		727 114	733 935	739 099	742 777	758 511
Daň z příjmů – zvláštní sazba	finanční správa	614 053	625 605	635 460	643 627	662 520
Daň dědická	finanční správa	36 725	35 924	35 295	34 206	33 697
Daň darovací	finanční správa	68 308	67 130	66 655	64 226	60 214
Daň z převodu nemovitostí	finanční správa	395 948	382 367	367 843	351 317	347 176
Daň z nemovitých věcí	finanční správa	5 026 980	5 083 625	5 134 501	5 021 844	5 121 189
Daň z nabytí nemovitých věcí	finanční správa	445 686	338 142	255 617	225 961	214 123
Daň silniční	finanční správa	1 167 319	1 177 708	1 186 268	1 066 423	1 031 479
Odvod z elektřiny ze slunečního záření	finanční správa	7	9	9	11	11
Odvod z loterií	finanční správa	705	653	622	601	590
Daň z hazardních her (včetně příslušenství)	finanční správa	515	674	692	770	717
Dělená správa ²⁾	celní správa	2 709 046	2 828 473	2 956 308	3 107 839	2 289 714
CELKEM		16 468 847	16 619 040	16 815 597	16 758 507	16 176 811
v tom: finanční správa		13 668 113	13 705 465	13 769 314	13 570 386	13 814 104
celní správa		2 800 734	2 913 575	3 046 283	3 188 121	2 362 707

¹⁾ Daň z příjmů fyzických osob v paušálním režimu zahrnuta v daní z příjmů fyzických osob podávajících daňová tvrzení.

²⁾ Blokové pokuty na místě zaplacené, pokuty ve správním řízení, DES ostatní.

5. KONTROLNÍ ČINNOST

Kontrolní činnost při správě daní je legislativně zakotvena v ustanoveních § 78 až 90 DŘ. Jedná se o ucelený soubor dílčích úkonů, kterými správci daně prověřují jednotlivá tvrzení daňových subjektů, případně prověřují i jiné skutečnosti, které jsou rozhodné pro správné zjištění a stanovení daně. V rámci svých kompetencí využívá finanční správa i celní správa postup k odstranění pochybností, tzv. POP. V případě potřeby náročnějšího prověřování daňových tvrzení je zahájena daňová kontrola. Mimo tyto dva základní nástroje správci daně využívají rovněž ostatní kontrolní úkony.

Postup k odstranění pochybností, daňová kontrola a ostatní kontrolní úkony

TABULKA Č. 6: POSTUP K ODSTRANĚNÍ POCHYBNOSTÍ, DAŇOVÁ KONTROLA A OSTATNÍ KONTROLNÍ ÚKONY

k 31. 12. 2023

Druh daně / clo		POP				Daňová kontrola ¹⁾			Ostatní kontrolní úkony s fiskálním efektem (mimo POP)		
		počet ukončených úkonů	změna daňové povin. v mil. Kč	změna nadměr. odpočtu v mil. Kč	změna ztráty v mil. Kč	počet ukončených úkonů	změna daňové povin. v mil. Kč	změna ztráty v mil. Kč	počet ukončených úkonů	změna daňové povin. v mil. Kč	změna ztráty v mil. Kč
Daň z přidané hodnoty	FS	4 995	573,9	-370,4	-	5 082	8 565,0	-	18 894	2 561,0	-
Daně spotřební a energetické		1 858	3,5	-	-	169	50,3	-	-	-	-
v tom: minerální oleje		1 435	2,2	-	-	125	48,9	-	-	-	-
tabák		7	0,2	-	-	0	0,0	-	-	-	-
surový tabák		0	0,0	-	-	0	0,0	-	-	-	-
zahříváné tabákové výrobky		0	0,0	-	-	0	0,0	-	-	-	-
líh	CS	17	0,3	-	-	17	0,3	-	-	-	-
pivo		24	0,0	-	-	5	0,0	-	-	-	-
víno		104	0,0	-	-	5	0,0	-	-	-	-
elektřina		42	0,0	-	-	6	0,3	-	-	-	-
zemní plyn		226	0,8	-	-	11	0,8	-	-	-	-
pevná paliva		3	0,0	-	-	0	0,0	-	-	-	-
Kontrola po propuštění zboží (clo + DPH)	CS					440	107,4	-			
z toho: DPH							0,5	-			
Kontrola zboží vyjmutého z celního dohledu (clo + DPH + SPD)	CS					44	4,1	-			
z toho: DPH a SPD	CS					0,0	2,9	-			
Daň z příjmů právnických osob	FS	877	84,5	-	-33,6	1 936	1 486,6	-1 820,0	6 263	1 011,6	-1 335,8

Druh daně, clo		POP				Daňová kontrola ¹⁾			Ostatní kontrolní úkony s fiskálním efektem (mimo POP)		
		počet ukončených úkonů	změna daňové povinn. v mil. Kč	změna nadměř. odpočtu v mil. Kč	změna ztráty v mil. Kč	počet ukončených úkonů	změna daňové povinn. v mil. Kč	změna ztráty v mil. Kč	počet ukončených úkonů	změna daňové povinn. v mil. Kč	změna ztráty v mil. Kč
Daň z příjmů fyzických osob	FS	2 637	66,8	-	-2,9	2 112	442,8	-152,9	17 165	826,6	-13,0
v tom: podávajících daňová tvrzení		2 631	66,4	-	-2,9	1 538	265,1	-152,9	14 720	525,9	-13,0
ze závislé činnosti	FS	6	0,4	-	-	574	177,6	-	2 445	300,8	-
Daň z příjmů – zvláštní sazba	FS	29	28,3	-	-	241	216,4	-	1 921	272,9	-
Daň z nemovitých věcí	FS	80	0,0	-	-	2	0,1	-	9 867	26,0	-
Daň z nabytí nemovitých věcí	FS	2	0,3	-	-	0	0,0	-	0	0,0	-
Daň silniční	FS	57	2,2	-	-	278	11,8	-	1 975	82,9	-
Daň z hazardních her	FS	135	29,2	-	-	27	37,8	-	599	54,3	-
Ostatní	FS	-	-	-	-	978	18,5	-	4	0,6	-
CELKEM ²⁾		10 670	788,7	-370,4	-36,5	11 309	10 940,7	-1 972,9	56 688	4 836,0	-1 348,7
v tom: finanční správa		8 812	785,2	-370,4	-36,5	10 656	10 778,9	-1 972,9	56 688	4 836,0	-1 348,7
celní správa		1 858	3,5	0,0	0,0	653	161,8	0,0	0	0,0	0,0

¹⁾ Za jednu kontrolu se považuje ukončená kontrola jednoho druhu daně za jeden rok.

²⁾ Případné součtové rozdíly vyplývají ze zaokrouhlování.

Orgány finanční správy byl v roce 2023 ukončen **postup k odstranění pochybností** celkem v 8 812 případech, což představuje 82,6 % z celkového počtu všech POP. Na základě těchto kontrolních postupů byly navýšeny daňové povinnosti o 785,2 mil. Kč a došlo ke snížení hodnoty uplatňovaných nadměrných odpočtů u DPH o celkovou částku 370,4 mil. Kč. V rámci **daňové kontroly** bylo provedeno a ukončeno celkem 10 656 kontrol, což představuje 94,2 % z celkového počtu veškerých daňových kontrol. Na základě výsledků ukončených daňových kontrol došlo k navýšení daňové povinnosti o celkovou částku 10 778,9 mil. Kč a snížení uplatňované ztráty celkem o částku 1 972,9 mil. Kč. V rámci **ostatních kontrolních úkonů** bylo ve sledovaném období provedeno celkem 56 688 ostatních kontrolních úkonů, na jejichž základě došlo ke zvýšení daňové povinnosti v celkové výši 4 836,0 mil. Kč a ke snížení uplatňované ztráty celkem ve výši 1 348,7 mil. Kč.

Orgány celní správy bylo v roce 2023 ukončeno celkem 1 858 **postupů k odstranění pochybností**, což představuje 17,4 % z celkového počtu POP. Na základě těchto provedených kontrolních postupů došlo ke zvýšení daňové povinnosti celkem ve výši 3,5 mil. Kč.

V rámci daňových kontrol bylo ukončeno celkem 169 kontrol se souhrnným doměrkem 50,3 mil. Kč. Dále bylo ukončeno celkem 440 kontrol po propuštění zboží a 44 kontrol zboží vyjmutého z celního dohledu, jejichž výsledkem byl doměrek v celkové výši 111,5 mil. Kč.

Sledování problematiky nadměrných odpočtů na DPH – finanční správa

TABULKA Č. 7: CELKOVÝ POČET A OBJEM UPLATNĚNÝCH NADMĚRNÝCH ODPOČTŮ NA DANI Z PŘIDANÉ HODNOTY

K 31. 12. příslušného roku

	2019	2020	2021	2022	2023
Celkový počet uplatněných nadměrných odpočtů	1 299 572	1 454 375	1 555 356	1 569 204	1 566 348
Celkový objem uplatněných nadměrných odpočtů (v mil. Kč)	332 722,0	322 899,1	353 864,8	422 374,5	421 449,0
Zadržené nadměrné odpočty (v mil. Kč)	994,0	1 738,9	552,4	672,8	576,7

Nadměrný odpočet na DPH byl daňovými subjekty v roce 2023 uplatněn celkem v 1 566 348 případech. V porovnání s rokem 2022 došlo k poklesu počtu uplatněných nadměrných odpočtů o 2 856 případů (tj. o 0,2 %). Celkový objem uplatněných nadměrných odpočtů dosáhl v roce 2023 výše 421 449,0 mil. Kč, což znamená meziroční pokles o 925,5 mil. Kč (tj. o 0,2 %).

Zadržené nadměrné odpočty na DPH jsou vykázány vždy ve stavu k 31. 12. příslušného roku a jedná se o část z celkového objemu uplatněných nadměrných odpočtů v případě, že již uplynula lhůta pro vrácení nadměrného odpočtu v důsledku zahájení některého z kontrolních postupů (POP, daňová kontrola). Hodnota zadržovaných nadměrných odpočtů k 31. 12. 2023 byla ve výši 576,7 mil. Kč, meziroční pokles dosahuje částky 96,1 mil. Kč (tj. 14,2 %). Zřetelný pokles objemu zadržovaných nadměrných odpočtů na DPH dosahovaný v letech 2021-2023 oproti dřívějším obdobím je důsledkem novelizace DŘ a vzniku institutu zálohy na nadměrný odpočet. Aplikací tohoto zákonného ustanovení (týkajícího se záloh na nadměrný odpočet) jsou tak od roku 2021 zadržovány nadměrné odpočty pouze ve výši odpovídající rozsahu plnění prověřovaných na základě odůvodněné pochybnosti (nesporná část je vyplacena).

TABULKA Č. 8: CELKOVÝ POČET PŘÍPADŮ A VÝŠE ÚROKŮ HRAZENÝCH SPRÁVCEM DANĚ VE VZTAHU K DANI Z PŘIDANÉ HODNOTY

K 31. 12. příslušného roku

	2019	2020	2021	2022	2023
Celkový počet případů	724	632	375	330	355
Celková výše úroků (v mil. Kč)	60,0	113,6	167,2	63,6	54,5

Tabulka č. 8 zobrazuje počet případů a souhrnnou výši úroků z daňového odpočtu dle § 254a DŘ zahrnující přiznané úroky plátcům DPH, v návaznosti na zohlednění závěru rozsudků Nejvyššího správního soudu v aplikační praxi FS (viz NSS sp. zn. 7 Aps 3/2013, ze dne 25. 9. 2014, sp. zn. 1 Afs 445/2019, ze dne 16. 7. 2020 - tzv. „Kordárna I a II“). Tento úrok představuje kompenzaci újmy daňového subjektu, která vznikla v rámci uplatnění zákonného postupu správce daně (podstatou je nárok na přiměřený úrok za dobu prověřování).

Souhrnná výše úroků je ovlivněna jednak vývojem judikatury, a dále také zavedením institutu zálohy na daňový odpočet (novelou DŘ účinnou od 1. 1. 2021, viz komentář výše k tabulce č. 7).

V roce 2023 byl počet případů úroků hrazených správcem daně ve vztahu k DPH celkem 355 a celková výše těchto úroků činila 54,5 mil. Kč. Oproti roku 2022 tak došlo ke snížení celkové výše hrazených úroků o 9,1 mil. Kč (tj. o 14,3 %).

Vybrané ostatní kontrolní činnosti

Kontrolní činnost v rámci kompetencí v dalších oblastech ukládají orgánům finanční a celní správy příslušné právní normy a je realizována za účelem ověření dodržování právních předpisů legislativně upravujících danou oblast.

TABULKA Č. 9: VYBRANÉ OSTATNÍ KONTROLNÍ ÚKONY

k 31. 12. 2023

Druh kontroly	Celkem	Kontroly	
		Ukončeno s rozdílem	
		počet	%
Celní správa			
Kontrola zaměstnávání cizinců	674	245	36,4
Kontrola údajů Intrastatu	571	492	86,2
Obecná bezpečnost výrobků a potravin	2 377	100	4,2
Systém elektronického mýtného a časového zpoplatnění	61 338	45 879	74,8
Kontrola CITES	4 739	245	5,2
Kontrola vymáhání práv duševního vlastnictví	4 092	1 085	26,5
Kontrola hazardu v prostředí land-based	793	473	59,6
Kontrola hazardu v prostředí internetu	115	81	70,4
CELKEM	74 699	48 600	
Celní správa – nefiskální kontroly při správě spotřebních daní			
Kontrola omezení prodeje VV (včetně cenové kontroly na tabákové výrobky)	569	288	50,6
Kontrola podmínek povolení pro VV	3 283	16	0,5
Kontrola výroby a úprav lihu (včetně zúčtování lihu)	4 385	17	0,4
Kontrola značení lihu a tabákových výrobků	5 546	684	12,3
Kontrola doprav v oblasti SPD	3 907	532	13,6
CELKEM	17 690	1 537	
Finanční správa			
Cenová kontrola	144	75	52,1
Správa odvodů za porušení rozpočtové kázně	2 306	939	40,7
CELKEM	2 450	1 014	

Celní správa disponuje kompetencemi rovněž pro kontrolní činnost v oblastech příslušných předpisů upravujících podmínky zaměstnávání cizinců, kontroly vykazování údajů pro statistické účely o obchodu se zbožím mezi ČR a jinými členskými zeměmi EU. Dále vykonává činnost kontrolní v oblasti dodržování platných právních norem řešících obecnou bezpečnost výrobků a potravin, v rámci systému elektronického mýtného a časového zpoplatnění, kontroly dodržování právních předpisů v oblasti ochrany ohrožených druhů fauny a flóry spadajících pod Úmluvu CITES. V neposlední řadě sem spadají nefiskální kontroly

při správě spotřebních daní, kontrola hazardu v prostředí land-based a kontrola hazardu v prostředí internetu.

Finanční správa disponuje kompetencemi k provádění cenové kontroly podle zákona č. 526/1990 Sb. V roce 2023 bylo realizováno celkem 144 kontrol, majoritně v segmentech zdravotnictví, vodárenství, pohřebnictví a dopravy, přičemž porušení cenových předpisů bylo zjištěno při 75 provedených kontrolních akcí (tj. 52,1 %).

Správa odvodů za porušení rozpočtové kázně – finanční správa

Zacílenou kontrolní činností došlo jak ke snížení celkového počtu zkontrolovaných dotovaných akcí a projektů (pokles o 204 oproti roku 2022, tj. o 5,7 %), tak k poklesu celkového objemu zkontrolovaných prostředků (pokles o 2 189,2 mil. Kč oproti roku 2022, tj. o 19,3 %), avšak za současného nárůstu celkové částky vyměřeného odvodu za porušení rozpočtové kázně (nárůst o 60,8 mil. Kč, tj. o 19,1 %). Daňová řízení, kterým nepředchází provedení kontroly, nebyla v rámci správy odvodů za porušení rozpočtové kázně v roce 2023 zahajována.

TABULKA Č. 10: SPRÁVA ODVODŮ ZA PORUŠENÍ ROZPOČTOVÉ KÁZNĚ

k 31. 12. příslušného roku

	2019	2020	2021	2022	2023
Celkem kontrol a místních šetření	3 221	1 778	1 743	2 484	2 461
Celkem daňových řízení bez kontroly	557	78	28	2	0
Zkontrolováno počet dotovaných akcí a projektů	6 920	3 491	2 736	3 572	3 368
částka v mil. Kč	26 211,8	14 791,7	21 467,0	11 357,0	9 167,8
Vyměřeno odvody v mil. Kč	980,1	350,9	389,1	319,1	379,9
penále v mil. Kč	938,5	220,6	275,1	250,2	117,6

Součinnost s orgány činnými v trestním řízení

V roce 2023 **orgány finanční správy** podaly trestní oznámení s podezřením na 1 718 trestných činů s celkovou výší předpokládané škody v minimální výši 4 060 mil. Kč. Oproti roku 2022 bylo podáno celkem o 82 trestních oznámení více (tj. o 5,0 %).

TABULKA Č. 11: PODNĚTY PŘEDANÉ ORGÁNY FINANČNÍ SPRÁVY ORGÁNŮM ČINNÝM V TRESTNÍM ŘÍZENÍ

k 31. 12. příslušného roku

Ve věci	Počet předaných případů					Částka v mil. Kč				
	2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023
Zkrácení daně (§ 240)	1 159	904	734	867	1 017	4 893,0	3 485,0	2 187,0	5 531,0	3 987,0
Neodvedení daně (§ 241)	392	213	273	264	146	146,0	106,0	128,0	127,0	73,0
Prohlášení o majetku (§ 227) ¹⁾	317	120	134	449	518					
Jiné (§ 254) ²⁾	122	85	46	56	37					
CELKEM	1 990	1 322	1 187	1 636	1 718	5 039,0	3 591,0	2 315,0	5 658,0	4 060,0

¹⁾ § 227 TrZ – Porušení povinnosti učinit pravdivé prohlášení o majetku.

²⁾ § 254 TrZ – Zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění.

TABULKA Č. 12: VÝSLEDKY ČINNOSTI POVĚŘENÉHO CELNÍHO ORGÁNU V TRESTNÍM ŘÍZENÍ

k 31. 12. příslušného roku

	2019		2020		2021		2022		2023	
	celkem	z toho podněty FS	celkem	z toho podněty FS	celkem	z toho podněty FS	celkem	z toho podněty FS	celkem	z toho podněty FS
Předané podněty	1 373	35	963	40	774	24	551	15	881	12
Založeno trestních spisů	1 275	32	864	20	662	24	490	15	755	11
Podezření ze spáchání TČ	1 289	32	876	20	679	24	501	15	773	11
z toho:										
TČ zkrácení daně	119	31	72	20	82	24	52	14	42	10
částka (v mil. Kč)	554,0	309,0	458,0	414,0	677,0	302,0	335,6	108,8	307,8	137,0
Předáno do vyšetřování	168	3	228	15	178	13	155	12	223	17
Realizováno ve zkráceném řízení	51	0	41	0	33	0	38	0	54	0
Odevzdáno a odloženo	740	4	696	18	443	21	341	15	442	3

Generální ředitelství cel zahájilo v roce 2023 v rámci výkonu gesce policejního orgánu úkony trestního řízení v 755 případech z celkem 773 podezření ze spáchání trestného činu. Meziročně došlo k nárůstu o 265 založených trestních spisů (tj. o 54,1 %). Dle § 162 odst. 1 TrŘ bylo orgánům Policie ČR předáno do vyšetřování celkem 223 trestních spisů. V rámci zkráceného řízení podle § 179c TrŘ bylo státnímu zastupitelství předáno celkem 54 trestních spisů. Odloženo a odevzdáno bylo ve smyslu § 159 a odst. 1 až 5 TrŘ celkem 442 trestních spisů. V ostatních případech byly trestní spisy předány pro věcnou nepříslušnost buď jinému tuzemskému policejnímu orgánu či do jiného státu, došlo k jejich sloučení (na základě vzájemných souvislostí) ke společnému řízení, nebo jsou nadále ve stádiu prověřování.

Finanční správa se na základě vlastních poznatků z činností ve své působnosti dlouhodobě snaží upozornit na přetrvávající přetížení orgánů činných v trestním řízení, a to zejména na úrovni útvarů hospodářské kriminality krajských ředitelství Policie ČR. V návaznosti na novelizaci zákona č. 40/2009 Sb. upravující výši hranice škody (§ 138, účinnost od 1. 10. 2020) dochází k obdobné situaci rovněž na exponovaných územních odborech, popř. městských ředitelstvích. Uvedené přetížení snižuje efektivnost spolupráce a má negativní dopad na celkovou výtěžnost podaných trestních oznámení ze strany FS. I přes výše nastíněný systémový problém se v jednotlivých případech daří udržovat efektivní spolupráci s jednotlivými složkami OČTŘ na vysoké úrovni a dosahovat výsledků eliminujících stávající daňovou kriminalitu (jejíž míra objasněnosti má i preventivní, odrazující charakter), a to i v případech dokumentování a objasňování složitých, spleťových spojení osob (vytváření fakturačních řetězců), kdy se pachatelé snaží ve velmi krátké době modifikovat modus operandi jimi páchané trestné činnosti tak, aby zamezili detekci realizované kontrolními mechanismy správce daně. U těchto složitých případů je progresivním prvkem nastavená efektivní součinnost dle Dohody o spolupráci, výměně informací a koordinaci mezi finanční správou,

celní správou a Policií ČR (výsledkem je tzv. pracovní metoda „KOBRA“). V roce 2023 bylo v rámci centrální a regionální KOBRY zajištěno 661,4 mil. Kč, zachráněno 115,5 mil. Kč, celkem tedy bylo uchráněno 776,9 mil. Kč. Na základě celkové shody zúčastněných kooperujících orgánů došlo nově k zaměření její pozornosti rovněž na oblast krácení daní z hazardních her, jelikož objem v tuzemsku vložených prostředků do hazardního hraní a kurzového sázení vykazuje trvalý progres a je zvýšeně rizikový.

6. DAŇOVÉ A CELNÍ NEDOPLATKY, VČETNĚ JEJICH VYMÁHÁNÍ

Finanční správa stejně jako celní správa sleduje vývoj daňových a celních nedoplatků. Definice nedoplatku je stanovena v § 153 DŘ. Jedná se o částku daně včetně případného příslušenství (tzn. penále, pokuta, úrok, náklady řízení atd.), která není uhrazena, přestože uplynul již den její splatnosti. Kumulovaná výše těchto nedoplatků a počtu subjektů s nedoplatky je členěná dle spravujícího orgánu a rovněž dle druhů daní a cel.

Daňové a celní nedoplatky dle jednotlivých druhů daní

TABULKA Č. 13: DAŇOVÉ A CELNÍ NEDOPLATKY, VČETNĚ POČTU SUBJEKTŮ S NEDOPLATKY

k 31. 12. příslušného roku

Druh daně, clo		Nedoplatky v mil. Kč		Počet subjektů s nedoplatky	
		2022	2023	2022	2023
Daň z přidané hodnoty	FS	22 000,6	24 271,9	81 958	79 229
	CS	619,2	609,3	115	93
	celkem	22 619,8	24 881,2	82 073	79 322
Daně spotřební a energetické	FS	0,6	0,0	3	2
	CS	9 760,7	8 639,5	1 794	1 649
	celkem	9 761,3	8 639,6	1 797	1 651
v tom: minerální oleje		4 918,8	4 554,5	274	244
tabák		1 572,1	2 335,2	842	815
surový tabák		1 842,6	325,1	25	33
zahříváné tabákové výrobky		0,0	0,0	0	0
líh pivo víno elektrina zemní plyn pevná paliva	CS	1 407,0	1 404,7	392	329
		2,9	1,4	57	55
		0,6	0,4	86	77
		5,5	6,3	68	54
		6,5	7,5	32	31
		4,7	4,3	18	11
Clo	CS	123,2	127,1	125	110
Daň z příjmů právnických osob	FS	7 666,7	7 701,4	80 827	79 560
Daň z neočekávaných zisků	FS	*	299,2	*	3
Daň z příjmů fyzických osob		4 149,5	4 199,2	99 845	94 985
v tom: podávajících daňová tvrzení ze závislé činnosti	FS	3 307,5	3 288,4	79 703	78 332
		842,0	910,9	20 142	16 653
Daň z příjmů zvláštní sazba	FS	273,1	230,0	11 575	8 394
Daň dědická	FS	7,9	6,9	134	85
Daň darovací	FS	6,7	6,6	212	151
Daň z převodu nemovitostí	FS	177,2	126,4	4 810	3 596
Daň z nemovitých věcí	FS	373,5	325,5	110 425	111 233
Daň z nabytí nemovitých věcí	FS	142,1	100,9	3 852	2 150
Daň silniční	FS	335,6	320,6	17 753	10 847
Odvod z loterií § 41b odst. 1	FS	1,2	1,5	13	10

Druh daně, clo		Nedoplatky v mil. Kč		Počet subjektů s nedoplatky	
		2022	2023	2022	2023
Odvod z loterií § 41b odst. 2, 3, 4	FS	1,1	0,9	4	2
Daň z hazardních her	FS	247,8	378,6	480	516
Ostatní daně a poplatky	FS	1 853,5	1 405,6	62 955	61 966
	CS	3 316,5	3 642,6	334 708	347 457
	celkem	5 170,0	5 048,2	397 663	409 423
z toho: dělená správa	CS	3 211,0	3 538,1	263 677	347 068
Odvod z nadměrných příjmů	FS	**	2,2	**	20
CELKEM ¹⁾		51 056,5	52 396,1	811 588	802 058
v tom: finanční správa		37 237,0	39 377,6	474 846	452 749
celní správa		13 819,5	13 018,5	336 742	349 309

¹⁾ Případné součtové rozdíly vyplývají ze zaokrouhlování.

* Od 1. 1. 2023.

** Od 1. 12. 2022 do 31. 12. 2023.

Finanční správa evidovala daňové nedoplatky na vybraných druzích daní (včetně nedoplatků vzniklých neuhrazeným příslušenstvím) v celkové výši 39 377,6 mil. Kč. Meziroční nárůst o 2 140,6 mil. Kč (tj. o 5,7 %). Počet subjektů s nedoplatkem dosáhl k 31. 12. 2023 počtu 452 749, což znamená meziročně pokles o 22 097 (tj. o 4,7 %), a to u většiny druhů daní a cla. Meziročně došlo k 31. 12. 2023 k nárůstu objemu nedoplatků na DPH o 2 271,3 mil. Kč (tj. o 10,3 %), na DPFO ze závislé činnosti o 68,9 mil. Kč (tj. o 8,2 %) a na dani z hazardu o 130,8 mil. Kč (tj. o 52,8 %). Setrvalý pokles objemu nedoplatků v porovnání s rokem 2022 je výrazný na dani z nabytí nemovitých věcí, která byla v souvislosti s pandemií viru SARS-CoV-2 zrušena zákonem č. 386/2020 Sb. účinným ode dne 26. 9. 2020, a to o 41,2 mil. Kč (tj. o 29,0 %), obdobně na dani dědické, darovací a z převodu nemovitostí o 51,8 mil. Kč (tj. o 27,0 %) a na skupině ostatních odvodů a poplatků o 447,9 mil. Kč (tj. o 24,2 %).

Celní správa evidovala nedoplatky v celkové výši 13 018,5 mil. Kč, a to u 349 309 subjektů. Meziročně došlo k nárůstu počtu subjektů s nedoplatky, a to o 12 567 (tj. o 3,7 %), avšak celková částka nedoplatků se meziročně snížila, a to o 801,0 mil. Kč (tj. o 5,8 %).

Nejvyšší nedoplatky v celkové výši 8 639,5 mil. Kč byly evidovány na spotřebních a energetických daních. Z tohoto objemu představují významnou část nedoplatky na spotřební dani z minerálních olejů, tvoří celkem 4 554,5 mil. Kč. Oblastí mající na výši nedoplatků rovněž značný podíl, je oblast Ostatních daní a poplatků, zahrnující mj. dělenou správu a příslušenství daní související s celním řízením, která představuje nedoplatky v celkové hodnotě 3 642,6 mil. Kč (z toho nedoplatky na účtech dělené správy /včetně biopaliv/ tvoří 3 538,1 mil. Kč).

Na úroveň nedoplatků mají setrvale významný podíl nedoplatky z pokut ve správním a v příkazním řízení; obtížně vymahatelné jsou zejména opakované pokuty udělené Policií ČR cizím státním příslušníkům, mladistvým, nezaměstnaným a bezdomovcům. Na výši nedoplatků, uložených jinými orgány veřejné moci, například Českou obchodní inspekci, mají značný vliv závazky korporací v insolvenčním řízení (v drtivé většině nedobytné).

Daňové a celní nedoplatky odepsané nebo zaniklé

Finanční správa a celní správa sledují dle své gesční odpovědnosti vývoj daňových a celních nedoplatků rovněž v členění dle důvodu, ze kterého nebyly vymoženy (nedobytnost, prekluze, zánik, odpis a obnovení).

Potenciálně nedobytné nedoplatky nemají fiskální efekt. Pro účely reálného zjištění aktiv příjmové stránky veřejných rozpočtů slouží odpis pohledávek. Ve statistických výstupech k odepsaným a opětovně oživeným nedobytným nedoplatkům se objemově projevují také úkony učiněné z důvodu potřeby realizace částečného odpisu nedobytných nedoplatků či za účelem změny stavu z nedobytných nedoplatků do stavu prekluze či zániku. Odpis nedoplatků pro nedobytnost nemá vliv na práva a povinnosti daňového subjektu.

TABULKA Č. 14: DAŇOVÉ A CELNÍ NEDOPLATKY ODEPSANÉ NEBO ZANIKLÉ DLE DŮVODU

k 31. 12. příslušného roku v mil. Kč

Důvod		2019	2020	2021	2022	2023
Nedobytnost	finanční správa	-10 891,8*	-19 971,9*	-21 901,2*	-33 527,6*	-13 029,4*
	celní správa ¹⁾	799,6	2 135,3	1 301,4	1 055,7	2 408,5
Prekluze	finanční správa	39 192,1	29 383,8	32 587,1	59 844,7	31 147,6
	celní správa	441,3	684,8	978,0	744,4	1 555,2
Zánik	finanční správa	934,3	151,2	293,6	835,4	861,1
	celní správa	-592,1*	-950,9*	-982,3*	-397,3*	-118,2*
Odpis a obnovení	finanční správa	2 579,7	5 548,6	9 147,1	-10 038,9*	-1 711,1*
	celní správa	0,0	-4,8*	-3,3*	-0,5*	-0,4*

¹⁾ Nedoplatky SPD a energetických daní včetně dovozu v rámci celního řízení.

* V případě, že hodnota odepsaných nedoplatků dle příslušného důvodu byla ve sledovaných letech „záporná“, došlo k tomu, že hodnota „obnovených/aktivovaných nedoplatků“ byla v uvedeném roce vyšší než hodnota „nedoplatků odepsaných“.

Finanční správa v roce 2023 evidovala souhrnnou částku -13 029,4 mil. Kč zahrnující odepsané nedoplatky z důvodu nedobytnosti dle § 158 DŘ (pozn. nedoplatek však trvá nadále do doby, dokud neuplyne lhůta pro placení daně) spolu s částkou opětovně aktivovaných odepsaných nedobytných nedoplatků. U prekludovaných nedoplatků dle § 160 DŘ (tj. tyto nebylo možno v zákonné lhůtě vymoci) došlo k jejich poklesu ve výši o 28 697,1 mil. Kč (tj. o 48 %).

Celní správa v roce 2023 odepsala pro nedobytnost nedoplatky v celkové výši 2 408,5 mil. Kč, což je meziročně o 128,1 % více. Nejvyšší část těchto nedoplatků tvoří nedoplatky na SPD ze surového tabáku, kdy došlo k odpisu ve výši 2 053,0 mil. Kč. Téměř celá částka odepsaná pro nedobytnost souvisí s jedním subjektem. Tato částka tvoří 85,2 % odpisu nedoplatků pro nedobytnost. Druhou nejvyšší hodnotu odpisu pro nedobytnost vykazuje v roce 2023 SPD z minerálních olejů. Výše odpisu pro nedobytnost u této daně je 277,3 mil. Kč. U nedoplatků z důvodu zániku došlo oproti roku 2022 ke snížení hodnoty o 279,1 mil. Kč (tj. o 70,2 %).

Zajištění a vymáhání nedoplatků

Finanční a celní správa využívá pro zajištění nedoplatků zákonem povolené zajišťovací instrumenty, jako jsou zástavní právo a zajištění daní. Následující tabulka obsahuje informace o zajištění daní zajišťovacími příkazy, zajištění daňových nedoplatků zřízením zástavního práva finanční správou, dále zajištění celního dluhu a zajištění spotřebních a energetických daní celní správou.

TABULKA Č. 15: ZAJIŠTĚNÍ A ZÁSTAVNÍ PRÁVO

k 31. 12. příslušného roku

Druh zajištění			2019	2020	2021	2022	2023
Zajištění daní	počet rozhodnutí	finanční správa	765	1 007	1 032	525	646
	částka v mil. Kč		558,8	519,6	727,4	692,1	394,5
Zástavní právo	počet rozhodnutí	finanční správa	10 796	4 360	6 299	8 131	10 024
	částka v mil. Kč		6 708,3	4 028,3	10 468,6	8 416,5	32 063,5
Zajištění celního dluhu	počet rozhodnutí	celní správa	1 423 484	1 671 791	1 265 053	833 547	1 650 302
	částka v mil. Kč		57 109,6	51 804,0	32 180,4	24 315,7	39 220,0
Zajištění spotřebních a energetických daní	počet rozhodnutí	celní správa	158 218	147 095	83 095	52 151	104 309
	částka v mil. Kč		239 761,5	276 520,8	142 870,9	115 291,5	207 231,6

Finanční správa vykazuje ve sledovaném období meziroční nárůst počtu vydaných zajišťovacích příkazů o 121 příkazů (tj. o 23,0 %), současně meziročně poklesla souhrnná částka, uvedená v zajišťovacích příkazech vydaných v průběhu roku 2023 na nesplacnou nebo dosud nestanovenou daň, a to o 297,6 mil. Kč (tj. o 43,0 %).

U zajištění daňových nedoplatků na daních a příslušenství daní formou zřízení zástavního práva správcem daně byl meziročně zaznamenán nárůst vydaných rozhodnutí o 1 893 (tj. o 23,3 %). Celkový objem pohledávek zajištěných zřízením zástavního práva se zvýšil meziročně o 23 647,0 mil. Kč (tj. o 281,0 %). Hodnoty zajištění daňových nedoplatků na daních a příslušenství daní zřízením zástavního práva správce daně svědčí o návratu trendu v této oblasti před období poznamenané pandemií viru SARS-CoV-2.

Celní správa k zajištění celního dluhu na úhradu cla, daně a poplatků vybíraných celními orgány při dovozu využívá instrumentu poskytnutí jistoty, která se skládá v hotovosti nebo na účet celního úřadu, ručením nebo zřízením zástavního práva. Do výše zajištění celního dluhu se promítá změna sazeb cla spolu s implementací nové legislativy a Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 952/2013. V celní oblasti vydala celní správa celkem 1 650 302 rozhodnutí o zajištění celního dluhu v úhrnné částce 39 220,0 mil. Kč. V porovnání s rokem 2022 bylo v roce 2023 zajištěno o 14 904,2 mil. Kč více (tj. o 61,3 %).

Pro zajištění daně vůči možnosti vzniku daňových nedoplatků, které vznikají při nelegálním nakládání s vybranými výrobky uvedenými do režimu podmíněného osvobození od daně, využívají orgány celní správy buďto formu umístění vybraných výrobků do daňových skladů nebo jsou tyto výrobky dopravovány v určitém režimu. V roce 2023 celní správa vydala v oblasti

spotřebních a energetických daní celkem 104 309 rozhodnutí o zajištění daně či zajištění doprav a kaucí v úhrnné částce 207 231,6 mil. Kč. V porovnání s rokem 2022 bylo v roce 2023 zajištěno o 91 940,1 mil. Kč více (tj. o 79,7 %).

Vymáhání daňových a celních nedoplatků

Následující tabulka znázorňuje celkový počet případů a souhrnnou vymáhanou částku k vymáhaným nedoplatkům. Je zde také znázorněn počet případů a souhrnná částka vymožených (případně částečně vymožených) nedoplatků. Případem u vymáhaných nedoplatků se rozumí počet pohledávek. U vymožených nedoplatků se jedná o souhrnný počet exekučních příkazů, přihlášek do výkonu rozhodnutí soudem, pohledávek předaných k vymáhání soudním exekutorům, pohledávek přihlášených do insolvenčního řízení nebo pohledávek přihlášených do veřejné dražby (podle způsobu vymáhání).

TABULKA Č. 16: DAŇOVÉ NEDOPLATKY VYMÁHANÉ A VYMOŽENÉ

k 31. 12. příslušného roku

Druh nedoplatku			2019	2020	2021	2022	2023
Nedoplatky vymáhané	počet případů	finanční správa	2 261 475	2 217 247	2 194 159	2 028 700	1 809 399
		celní správa	656 685	829 411	926 948	1 029 111	1 148 730
	částka v mil. Kč	finanční správa	25 767,7	25 533,6	24 789,5	23 098,2	27 175,0
		celní správa	18 083,1	23 510,1	25 117,8	28 586,5	30 958,1
Nedoplatky vymožené	počet případů	finanční správa	669 118	480 138	480 866	692 419	655 907
		celní správa	327 104	510 507	541 986	629 979	747 218
	částka v mil. Kč	finanční správa	14 223,3	8 754,7	8 988,0	13 629,8	16 727,2
		celní správa	1 174,8	2 122,2	2 271,7	2 720,0	4 223,0

Daňové nedoplatky vymáhané a vymožené neobsahují údaje o částkách a počtech případů zajištění úhrady na nesplatnou nebo dosud nestanovenou daň podle § 167 až 169 DŘ a § 103 zákona o DPH a zajišťovacích a uhrazovacích exekucích.

Finanční správa může vymáhat nedoplatek daňovou exekucí, zabezpečit vymáhání nedoplatku prostřednictvím soudního exekutora, popřípadě jej uplatnit v insolvenčním řízení nebo ho přihlásit do veřejné dražby. Dlouhodobě nejefektivnějším exekučním prostředkem je daňová exekuce příkázáním pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb. Meziročně vzrostl objem nedoplatků předaných k vymáhání o 4 076,8 mil. Kč (tj. o 17,6 %). V průběhu roku 2023 bylo všemi dostupnými prostředky vybráno a vymoženo 16 727,2 mil. Kč, což je o 3 097,4 mil. Kč více než v roce 2022 (tj. o 22,7 %). Výraznější meziroční nárůst objemu vymáhaných nedoplatků souvisí zejména s vymáhanými částkami na DPH, které však připadají pouze na několik daňových subjektů.

Celní správa při vymáhání nedoplatků z dovozu zboží využívá všechny možnosti sloužící k vymáhání. Jsou jimi zejména uplatňování celního dluhu na ručiteli, zjišťování bankovních účtů dlužníků, zjišťování majetku dlužníků prostřednictvím katastrálního úřadu (nemovitý majetek), zjišťování údajů v evidenci motorových vozidel (movitý majetek), spolupráce s finančními úřady v případě přeplatků evidovaných u poplatníka, uplatnění zástavního práva. Nejvíce nedoplatků je vymoženo z exekucí na peněžní prostředky. Meziročně došlo k nárůstu evidovaných

vymáhaných nedoplatků o 2 371,7 mil. Kč (tj. o 8,3 %). Celkově bylo celní správou za rok 2023 vymoženo 747 218 případů v částce 4 223,0 mil. Kč. V meziročním srovnání se jedná o zvýšení vymožené částky o 1 503,0 mil. Kč (tj. o 55,3 %).

7. DAŇOVÉ A CELNÍ ÚLEVY

V souladu s příslušnými ustanoveními DŘ je správce daně oprávněn poskytnout daňovému subjektu, na základě jeho žádosti nebo z moci úřední, úlevu, která má povahu posečkání daně či povolení splátek, prominutí daně nebo jejího příslušenství.

Posečkání daně a povolení splátek

Tradičním instrumentem umožňujícím úhradu daně v pozdějším termínu a jejího příslušenství je posečkání úhrady daně a povolení splátek. Využívá se stanovení náhradní lhůty splatnosti nebo rozložení splatné daně do splátek. Pro uplatnění úlev jsou zohledňovány sociální a hospodářské aspekty, přičemž rozhodující je vždy správní uvážení v konkrétním případě. Podmínkou vyhovění žádosti o posečkání je splnění striktně daných podmínek pro splácení daňového dluhu, které správci daně či cla důsledně kontrolují. V případě, že daňový subjekt řádně a včas neplní ujednané podmínky, správce daně či cla rozhodnutí o úlevě zruší a dluh následně vymáhá.

TABULKA Č. 17: DAŇOVÉ ÚLEVY – POSEČKANÁ DAŇ

k 31. 12. příslušného roku v mil. Kč

Druh daně		Výše povoleného posečkání/splátek		Výše neuhrazeného posečkání/splátek	
		2022	2023	2022	2023
Daň z přidané hodnoty	finanční správa	3 523,0	3 259,0	1 586,0	1 691,9
	celní správa	0,1	0,2	0,1	0,1
	celkem	3 523,1	3 259,3	1 586,1	1 692,0
Daně spotřební a energetické	finanční správa	0,0	0,0	0,0	0,0
	celní správa	32,5	79,1	14,9	3,1
	celkem	32,5	79,1	14,9	3,1
v tom:	minerální oleje	4,0	0,7	1,8	0,4
	tabák	13,3	3,5	13,1	2,8
	surový tabák	0,0	0,0	0,0	0,0
	zahříváné tabákové výrobky	-	-	-	-
	líh	15,2	74,0	0,0	0,0
	pivo	0,0	0,9	0,0	0,0
	víno	-	-	-	-
	elektřina	-	-	-	-
	zemní plyn	-	-	-	-
	pevná paliva	-	-	-	-
Daň z příjmů právnických osob	finanční správa	980,3	2 555,4	366,9	349,0
Daň z neočekávaných zisků	finanční správa	*	0,0	*	0,0
Daň z příjmů fyzických osob	finanční správa	366,4	1 295,7	206,6	270,9
v tom: podávajících daňová tvrzení		313,1	1 243,0	167,9	230,1
ze závislé činnosti		53,3	52,7	38,7	40,9
Daň z příjmů – zvláštní sazba	finanční správa	2,8	5,9	1,5	0,2
Daň dědická	finanční správa	0,0	0,0	0,0	0,0

Druh daně		Výše povoleného posečkání/splátek		Výše neuhrazeného posečkání/splátek	
		2022	2023	2022	2023
Daň darovací	finanční správa	13,2	0,0	13,2	0,0
Daň z převodu nemovitostí	finanční správa	1,2	1,0	0,7	0,7
Daň z nemovitých věcí	finanční správa	4,9	6,7	0,7	4,6
Daň z nabytí nemovitostí	finanční správa	21,9	9,0	6,2	2,0
Daň silniční	finanční správa	25,9	18,1	7,1	7,0
Odvod z elektřiny ze slunečního záření	finanční správa	0,0	0,0	0,0	0,0
Odvod z loterií	finanční správa	1,0	0,0	0,0	0,0
Daň z hazardních her	finanční správa	665,8	323,9	263,9	90,8
Ostatní daně a poplatky	finanční správa	1 741,4	1 311,5	1 011,8	604,1
	celní správa	128,9	93,7	89,9	57,5
	celkem	1 870,2	1 405,1	1 101,7	661,5
z toho: dělená správa		128,2	92,8	89,3	89,3
Odvod z nadměrných příjmů	finanční správa	**	0,0	**	0,0
CELKEM ¹⁾		7 509,3	8 959,3	3 569,5	3 081,8
v tom: finanční správa		7 347,8	8 786,3	3 464,6	3 021,0
celní správa		161,4	172,9	104,8	60,7

¹⁾ Případné součtové rozdíly vyplývají ze zaokrouhlování a případné výpočtové rozdíly prezentovaných relativních a absolutních hodnot souvisí se stanovenou metodikou jejich propočtů, při které se používají údaje v řádech Kč. Uvedené související rozdíly se mohou vyskytnout i v textové části.

* Účinnost právní úpravy od 1. 1. 2023 do 31. 12. 2023 neuplynula lhůta pro podání daňového tvrzení za období roku 2023.

** Účinnost právní úpravy od 1. 12. 2022 do 31. 12. 2023 neuplynula lhůta pro podání daňového tvrzení za období roku 2023.

V roce 2023 dosáhla celková výše povoleného posečkání a splátek hodnoty 8 959,3 mil. Kč. Oproti roku 2022 došlo k nárůstu hodnoty o 1 450 mil. Kč (tj. o 19,3 %). Neuhrazeno bylo k 31. 12. 2023 celkem 3 081,8 mil. Kč, tedy 34,4 % z celkové částky posečkání úhrady daně a povolení splátek. Nejvyšší podíl na celkové hodnotě posečkání měla stále DPH, a to 36,4 %, avšak její podíl na celkové výši dále klesá. Meziročně bylo zaznamenáno snížení celkové hodnoty u DPH o 263,8 mil. Kč (tj. o 7,5 %).

U **finanční správy** dosáhla celková výše posečkání a povolení splátek hodnoty 8 786,3 mil. Kč. Oproti roku 2022 bylo zaznamenáno snížení celkové hodnoty o 1 438,5 mil. Kč (tj. o 19,6 %). Dlouhodobě nejvýznamnější podíl na celkové hodnotě povoleného posečkání a povolení splátek má DPH s podílem ve výši 37,1 %. U **celní správy** došlo oproti roku 2022 k dalšímu poklesu výše posečkání a povolení splátek, a to na 60,7 mil. Kč, meziroční pokles činí 11,5 mil. Kč (tj. o 7,1 %). Největší podíl posečkané úhrady daně nadále tvořily ostatní daně a poplatky, a to ve výši 54,2 %.

Prominutí daně a příslušenství daně

V souladu s DŘ je rovněž možné (ale zcela výjimečné) prominout daň či její příslušenství. Příslušenstvím daní se rozumí úroky, penále, pokuty a náklady řízení. Je možné tak učinit (odůvodněně) pouze pro dotčenou skupinu daňových subjektů, například v případě mimořádných, zejména živelních událostí.

TABULKA Č. 18: POSKYTNUTÉ ÚLEVY – POSEČKÁNÍ A PROMINUTÍ DANÍ A CEL

k 31. 12. příslušného roku

	2019	2020	2021	2022	2023
Posečkání/splátky	6 503,6	8 932,5	9 955,8	7 519,2	8 969,2
v tom: finanční správa	6 445,4	8 556,6	9 610,5	7 347,8	8 786,3
celní správa	58,2	375,9	345,3	171,4	182,9
Prominuté příslušenství	1 022,7	3 713,6	1 099,7	433,2	393,0
v tom: finanční správa	1 022,7	3 713,6	1 099,7	433,2	393,0
celní správa	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Prominuté daně	492,4	330,4	34,3	19,2	17,0
v tom: finanční správa	492,4	330,4	34,3	19,2	17,0
celní správa	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Případné součtové rozdíly vyplývají ze zaokrouhlování a případné výpočtové rozdíly prezentovaných relativních a absolutních hodnot souvisí se stanovenou metodikou jejich propočtů, při které se používají údaje v řádech Kč. Uvedené související rozdíly se mohou vyskytnout i v textové části.

Celní správou bylo oproti roku 2022 rozhodnuto o povolení posečkání nebo splátek na základě žádosti subjektů v celkové výši 182,9 mil. Kč.

Další nástroje byly uplatněny pouze **finanční správou**, kde celková výše prominutí příslušenství daní, které je nejvýznamnější položkou, dosáhla hodnoty 393,0 mil. Kč. V porovnání s rokem 2022 tak bylo zaznamenáno snížení hodnoty o 40,2 mil. Kč (tj. o 9,3 %). Celková výše evidovaného prominutí daně a prominutí dalších příjmů dosáhla hodnoty 17,0 mil. Kč, což znamená meziročně pokles o 2,2 mil. Kč (tj. o 11,4 %).

8. OPRAVNÉ PROSTŘEDKY

V rámci daňového řízení obecně má daňový subjekt možnost využít, za předpokladu naplnění zákonem stanovených podmínek, opravného prostředku proti rozhodnutí správce daně. V případě řádného opravného prostředku se využívá odvolání či rozklad, v případě mimořádného opravného prostředku se využívá návrh na povolení obnovy řízení. Pokud příslušný správce daně po předběžném posouzení dospěje k názoru, že rozhodnutí bylo vydáno v rozporu s právním předpisem, může využít dozorčího prostředku, kterým je nařízení obnovy řízení a nařízení přezkoumání rozhodnutí.

TABULKA Č. 19: ŘÁDNÉ OPRAVNÉ PROSTŘEDKY PODLE DRUHU PŘÍJMU A VÝSLEDKU ŘÍZENÍ – FINANČNÍ SPRÁVA

k 31. 12. 2023

Druh příjmu	Počet odvolání podaných v		FÚ – počet vedených řízení a způsob vyřízení			OFŘ – počet vedených řízení a způsob vyřízení				
	předch. období a k 1. 1. 2023	nověřízených sledovaném období	vyhověno	zastaveno	zamítnuto	vyhověno sporné částce	vyhov. ve prospěch DS a rozdílně od sporné částky ¹⁾	rozhodnuto v neprospěch DS na spornou částku ²⁾	zastaveno (vzato zpět)	zamítnuto
Daň z přidané hodnoty	2 998	3 575	656	201	130	920	375	22	9	1 852
Daň z příjmů právnických osob	628	598	112	44	8	86	109	7	0	251
Daň z příjmů fyzických osob	388	462	125	53	18	46	87	17	3	91
v tom: podávajících daňová tvrzení	308	389	106	41	17	44	80	14	3	72
ze závislé činnosti	80	73	19	12	1	2	7	3	0	19
Daň z příjmů – zvláštní sazba	71	52	10	7	1	20	2	0	0	28
Daň z nemovitých věcí	24	89	36	17	1	0	10	5	0	21
Daň dědická, daň darovací a daň z převodu nemovitostí	31	0	0	0	0	1	0	0	0	0
Daň z nabytí nemovitých věcí	5	0	0	0	0	3	0	0	0	1
Daň silniční	40	123	49	12	5	5	3	1	0	20
Daň z hazardních her	111	95	0	0	5	3	0	4	0	151
Ostatní³⁾	-	-	-	-	-	21	58	4	0	235
CELKEM	4 296	4 994	988	334	168	1 105	644	60	12	2 650

¹⁾ Vyhověno ve prospěch DS a rozdílně od sporné částky: počet odvolání, kterým bylo vyhověno částečně nebo nad rámec sporné částky.

²⁾ Rozhodnuto v neprospěch DS na spornou částku: počet odvolání, o kterých bylo rozhodnuto v neprospěch daňového subjektu a vyměřená (doměřená) částka po odvolacím řízení je vyšší, než částka v odvolání napadeném platebním výměru.

³⁾ Ostatní: dle ZKB, ZRP a DŘ (u FÚ neevidováno).

V roce 2023 vedly orgány **finanční správy** celkem 9 290 odvolacích řízení. Meziročně klesl počet o 157 řízení (tj. o 1,7 %). Počet řízení, která nebyla k 1. 1. 2023 vyřízena, dosáhl hodnoty 4 296. Ke konci sledovaného období bylo vyřízeno celkem 5 961 odvolacích řízení (tj. 64,2 %). Naopak nebylo vyřízeno celkem 3 329 odvolacích řízení (tj. 35,8 %). Oproti roku 2022 došlo

k poklesu počtu nevyřízených odvolání o 3,2 %. Na úrovni finančních úřadů bylo z celkového počtu řízení vyřízeno celkem 1 490 odvolání (tj. 16,0 %), na úrovni Odvolacího finančního ředitelství se jednalo celkem o 3 366 odvolání (tj. o 36,2 %). Nejvyšší počet odvolání byl (podobně jako v předchozích letech) zaznamenán u DPH.

TABULKA Č. 20: ŘÁDNÉ OPRAVNÉ PROSTŘEDKY PODLE DRUHU PŘÍJMU A VÝSLEDKU ŘÍZENÍ – CELNÍ SPRÁVA

k 31. 12. 2023

Druh příjmu	Počet vedených řízení a způsob vyřízení					
	Počet odvolání podaných v předch. období a k 1. 1. 2023 nevyřízených	Počet odvolání podaných v sledovaném období	vyhověno	zastaveno	zamítnuto	z toho k 31. 12. 2023 nevyřízených
Daň z přidané hodnoty	0	0	0	0	0	0
Clo	526	843	407	5	615	342
Spotřební daně	204	1 090	219	2	730	343
Správní trestání	175	328	91	5	227	180
Placení	670	2 955	159	3	2 978	485
Ekodaně	373	236	92	0	8	509
Ostatní	24	78	25	1	59	17
CELKEM	1 972	5 530	993	16	4 617	1 876

Orgány celní správy vedly v roce 2023 celkem 7 502 odvolacích řízení, což je o 1 107 odvolacích řízení méně (tj. o 12,9 %), než v předchozím roce. Vyřízených odvolacích řízení bylo ve sledovaném období celkem 5 626 (tj. 75,0 %), nevyřízených pak 1 876 (tj. 25,0 %). Počet nevyřízených odvolání meziročně poklesl o 96 případů. Nejvyšší počet podaných odvolání byl, jako v předchozím roce, zaznamenán u placení daní, jednalo se o 2 955 odvolání, což v meziročním srovnání odpovídá poklesu o 351 případů (tj. o 10,6 %).

Opravné a dozorčí prostředky – finanční správa

Od roku 2022 je ve Zprávě sledován přehled o opravných a dozorcích prostředcích proti rozhodnutím o stanovení daně na základě daňové kontroly prováděné FS. Opravné a dozorčí prostředky (neboli prostředky ochrany daňových subjektů) jsou členěny na uplatněné a vyřízené (včetně způsobu jejich vyřízení). Kromě počtu je vykazováno také finanční vyjádření změny úspěšně podaných prostředků ochrany z pohledu daňových subjektů, a to v členění na změnu výše daně po daňové kontrole (tedy její snížení, popř. zvýšení po podaném prostředku ochrany) a na změnu daňové ztráty (tedy zvýšení, popř. snížení uplatněné daňové ztráty na základě prostředku ochrany).

TABULKA Č. 21: PŘEHLED O OPRAVNÝCH A DOZORČÍCH PROSTŘEDCÍCH (VČETNĚ SOUDNÍHO PŘEZKUMU) PROTI ROZHODNUTÍM O STANOVENÍ DANĚ NA ZÁKLADĚ DAŇOVÉ KONTROLY

K 31. 12. 2023

Druh daně	Uplatněné OPDP ve sledovaném období ¹⁾	Způsob vyřízení OPDP ⁴⁾			
		vyhověno ²⁾		zamítnuto/ potvrzeno/ zastaveno/ odmítnuto ³⁾	
	počet	počet	změna daně v mil. Kč	změna ztráty v mil. Kč	počet
Daň z přidané hodnoty	3 392	1 512	-1 026,8	-	2 434
Daň z příjmů právnických osob	455	227	-643,8	701,8	247
Daň z příjmů fyzických osob	234	145	-152,7	9,5	99
v tom: podávajících daňová tvrzení	197	132	-141,0	9,5	85
ze závislé činnosti	37	13	-11,7	-	14
Daň z příjmů – zvláštní sazba	33	28	-52,5	-	41
Daň z nemovitých věcí	3	3	0,0	-	0
Daň z nabytí nemovitých věcí	1	0	0,0	-	1
Daň silniční	21	10	-0,2	-	3
Daň z hazardních her	7	1	0,0	-	51
CELKEM ⁵⁾	4 146	1 926	-1 875,9	711,3	2 876

¹⁾ Počet odvolání dle § 109 odst. 3 DŘ, rozhodnutí o povolení/nařízení obnovy řízení dle § 119 odst. 1 a 3 DŘ, rozhodnutí o nařízení přezkoumání rozhodnutí dle § 121 odst. 1 DŘ, soudních žalob a kasačních stížností.

²⁾ Vyhověno (i jen částečně) na základě rozhodnutí o odvolání dle § 113 odst. 1 písm. a) nebo b) DŘ nebo § 116 odst. 1 písm. a) nebo b) DŘ, rozhodnutí v obnoveném řízení dle § 120 DŘ, rozhodnutí v přezkumném řízení dle § 123 odst. 5 DŘ nebo § 124 DŘ a rozhodnutí soudu.

³⁾ Zamítnuto/potvrzeno/zastaveno/odmítnuto na základě rozhodnutí o odvolání dle § 113 odst. 1 písm. c) DŘ nebo § 116 odst. 1 písm. c) DŘ, rozhodnutí v obnoveném řízení dle § 120 DŘ, rozhodnutí v přezkumném řízení dle § 123 odst. 5 DŘ, dále dle § 106 odst. 1 písm. a), c), d), e) nebo f) DŘ, § 110 odst. 2 DŘ, § 111 odst. 3 DŘ, § 112 odst. 3 DŘ, § 243 odst. 2 DŘ a na základě rozhodnutí soudu.

⁴⁾ Včetně případů předchozích let.

⁵⁾ Případné součtové rozdíly vyplývají ze zaokrouhlování.

9. MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

9.1 Mezinárodní spolupráce ve finanční správě

Mezinárodní výměna informací v oblasti přímých daní

Co se týče výměny informací na žádost a spontánní výměny informací, v roce 2023 obdržela ČR 339 žádostí o výměnu informací a spontánních výměn a odeslala jich celkem 224. V rámci přímé přeshraniční spolupráce se Slovenskou republikou a Spolkovou republikou Německo bylo zaznamenáno celkem 78 případů výměny korespondence.

V rámci automatické výměny informací o finančních účtech (CRS/DAC2) ČR v roce 2023 obdržela 1 573 383 záznamů od 92 států a odeslala 1 349 337 záznamů do 85 jurisdikcí. V případě automatické výměny informací o daňových stanoviscích s přeshraničním prvkem tzv. rulings (závazných posouzení, DAC3) bylo v roce 2023 přijato 131 rozhodnutí a odesláno do zahraničí 17 těchto rozhodnutí. Česká republika v roce 2023 obdržela, na základě automatické výměny informací oznamovaných nadnárodními skupinami podniků tzv. zpráv podle zemí (DAC4), oznámení z 56 států a sama odeslala oznámení do 43 států. Pokud jde o automatickou výměnu informací o přeshraničních uspořádáních (DAC6), která se oznamují, ČR v roce 2023 přijala ze zahraničí 120 záznamů a do zahraničí odeslala 32 záznamů.

V roce 2023 byly zahájeny 2 společné kontroly v oblasti přímých daní se Spolkovou republikou Německo. Jedna dříve zahájená společná kontrola byla v roce 2023 ukončena, přičemž na jejím základě došlo k úpravě nastavení převodních cen.

Dne 1. 1. 2023 nabyla účinnosti novela zákona o mezinárodní spolupráci při správě daní, která transponuje směrnici Rady (EU) 2021/514 tzv. DAC7. Ta zavádí mj. automatickou výměnu informací o činnostech a příjmech prodejců na digitálních platformách.

TABULKA Č. 22: MEZINÁRODNÍ VÝMĚNA INFORMACÍ V OBLASTI PŘÍMÝCH DANÍ

k 31. 12. příslušného roku

Druh výměny informací	Počty žádostí			
	Odeslané 2022	Odeslané 2023	Přijaté 2022	Přijaté 2023
Na dožádání a spontánní	447	224	407	339
Přímá přeshraniční spolupráce	16	33	22	4
DAC2	1 293 054	1 349 337	1 158 958	1 573 383
DAC3	49	17	99	131
DAC4	22	43	52	56
DAC6	31	32	185	120

Mezinárodní pomoc při vymáhání některých finančních pohledávek

Mezinárodní pomoc při vymáhání se poskytuje na základě zákona č. 471/2011 Sb. Jedná se o pohledávky z daní, cel a některých dalších příjmů veřejných rozpočtů. Pomoc se poskytuje

ve formě vymáhání pohledávek, poskytnutí informace nebo doručení dokumentů souvisejících s vymáháním nebo zajištěním pohledávky.

V porovnání s údaji předchozího roku nedošlo v roce 2023 k výrazné změně celkového počtu vyřizovaných žádostí. Mírně narostl počet tuzemských žádostí o vymáhání. Výrazně se zvýšily částky vymožené dožádanými orgány zahraničních daňových správ, a to o 34,6 mil. Kč (tj. o 183,1 %) oproti roku 2022, kdy tato částka činila 18,9 mil. Kč. V roce 2023 činilo inkaso nedoplatků ze zahraničí celkem 53,5 mil. Kč. Největší nárůst vymožených částek finanční správa zaznamenala na základě tuzemských žádostí o vymáhání odeslaných do sousedních států (Spolkové republiky Německo, Rakouské republiky a Slovenské republiky). Oproti tomu došlo k poklesu částky vymožené na základě zahraničních žádostí o vymáhání, které je dáno odlišnou výši částek dožádaných k vymáhání ze zahraničí.

TABULKA Č. 23: MEZINÁRODNÍ POMOC PŘI VYMÁHÁNÍ

k 31. 12. příslušného roku

Žádosti	O informace		O doručení		O vymáhání	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Počet zahraničních žádostí	306	308	29	39	363	376
Vymoženo v mil. Kč	-	-	-	-	164	35,5
Počet tuzemských žádostí	69	78	19	27	453	487
Vymoženo v mil. Kč	-	-	-	-	18,9	53,5

Mezinárodní spolupráce při správě daně z přidané hodnoty

Oblast je upravována zákonem č. 235/2004 Sb. a dále Nařízením Rady (EU) č. 904/2010 spolu s navazujícími předpisy. Základním informačním zdrojem je databáze VIES, která, mimo jiné, zpřístupňuje státům EU údaje ze souhrnných hlášení. Uvedené předpisy také umožňují finanční správě posílat konkrétní žádosti o informace zahraničním daňovým správám nebo plátcům DPH, žádat vrácení daně na vstupu z plnění v jiných členských státech (tzv. VAT Refund), a to prostřednictvím internetových stránek finanční správy.

TABULKA Č. 24: MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE PŘI SPRÁVĚ DANĚ Z PŘIDANÉ HODNOTY

k 31. 12. příslušného roku

Druh výměny informací	Počty žádostí			
	Odeslané		Přijaté	
	2022	2023	2022	2023
Na dožádání a spontánní	2 572	1 693	1 889	1 468
Přímá přeshraniční spolupráce	56	47	74	57
VAT refund	26 418	26 997	30 794	37 784
Se třetími zeměmi	50	18	7	23

Na základě mezinárodní spolupráce na DPH probíhá i výběr daně v režimu jednoho správního místa – OSS (One Stop Shop). V tomto režimu bylo k 31. 12. 2023 registrováno 4 496 subjektů v režimu EU, 13 subjektů v režimu mimo EU a 20 dovozců a 5 zprostředkovatelů v režimu

dovozního OSS. Prostřednictvím tohoto režimu byla pro ČR vybrána daň z jiných členských států ve výši 412,2 mil. EUR, v porovnání s rokem 2022 došlo k nárůstu této částky o 126,2 mil. EUR (tj. 44,1 %). Do jiných členských států bylo z ČR odesláno celkem 343,3 mil. EUR, meziročně došlo k navýšení o 125,6 mil. EUR (tj. 57,7 %).

9.2 Mezinárodní spolupráce v celní správě

Samostatné oddělení Mezinárodní spolupráce GŘC jako centrální koordinační jednotka spolupracuje se svými zahraničními partnery v oblasti trestního řízení při stíhání a trestání porušování celních předpisů. V administrativní oblasti zajišťuje výměnu informací se zahraničními celními orgány a spoluprací s OLAF oddělení 213 TARICu a kvót.

Významnými právními nástroji pro spolupráci mezi celními správami členských států EU představují Úmluva vypracovaná na základě článku K. 3 Smlouvy o Evropské unii o vzájemné pomoci a spolupráci mezi celními správami (úmluva Neapol II) a Nařízení Rady (ES) č. 515/97.

Zastupování ČR v přípravných orgánech Rady EU, Evropské komisi, agenturách EU a jiných mezinárodních organizacích či regionálních uskupení

Celní správa zajišťuje a koordinuje prosazování zájmů ČR v rámci dvou přípravných orgánů Rady EU – Pracovní skupině pro celní unii (CUWP) a Pracovní skupině pro prosazování práva – oblast cel (LEWP–C).

Z hlediska projednávané unijní legislativy v rámci pracovní skupiny CUWP je zásadní reformní balíček Celního kodexu unie, který představila EK v květnu 2023. Jedná se o velmi rozsáhlou legislativní změnu, která bude realizována v průběhu následujících 13 let a zahrnuje mj. vytvoření Evropského celního orgánu v podobě decentralizované agentury EU v roce 2028. Cílem je vytvořit nákladově efektivnější a účelnější rámec spolupráce upravující celní unii, založený na novém partnerství mezi celními orgány EU a hospodářskými subjekty. Z hlediska agendy LEWP-C byla přijata nová Rezoluce Rady EU a Strategie celní spolupráce v oblasti prosazování práva a vnitřní bezpečnosti EU, která reaguje na nové hrozby, mj. v podobě válečného konfliktu mezi Ruskou federací a Ukrajinou. Jedná se zejména o posilování spolupráce příslušných orgánů v boji proti nezákonnému obchodování se zbožím strategické povahy (konvenční zbraně, zbraně hromadného ničení, zboží dvojího užití či vojenský materiál). Z toho důvodu v prosinci 2023 byla založena síť expertů na danou problematiku, kterou na úrovni EU povede v nadcházejících dvou letech CS. V rámci předsednictví ČR zemím V4 se v říjnu 2023 v Českém Krumlově uskutečnilo výroční zasedání generálních ředitelů celních správ zemí V4. Hlavním tématem jednání byla diskuze nad aktuálními výzvami, jimž celní správa čelí, zejména implementace a vymáhání sankcí proti Ruské federaci a Běloruské republice, reformní balíček Celního kodexu unie a podvody v oblasti spotřebních daní. Generální ředitelé schválili plán Visegrádské spolupráce na období 2023/2024, který z iniciativy ČR zahrnuje zejména akce zaměřené na prohloubení spolupráce v oblasti vymáhání kontrol strategického obchodu a potírání související trestné činnosti či kontrolní činnost v oblasti vybraných výrobků se zaměřením na lihoviny.

Mezinárodní spolupráce v oblasti cel

Mezinárodní spolupráce při výměně informací v celní oblasti, která je důležitým prvkem podpory pro celní řízení, je upravena zejména Nařízením Rady (ES) č. 515/97, a dále pak smlouvami s třetími zeměmi (bilaterální smlouvy – uzavřené ČR nebo EU; Dohoda Světové obchodní organizace – WTO Trade Facilitation Agreement). Koordinace dožádání probíhá jak ve vztahu z ČR do zahraničí, tak i ve vztahu ze zahraničí do ČR. Významná je taktéž spolupráce při ochraně finančních zájmů EU, a to prostřednictvím tzv. MA zpráv. Neopomenutelnou rolí celní správy je taktéž koordinace společných celních operací. V roce 2023 zpracovala celní správa 109 přijatých, 37 odeslaných a 56 MA zpráv v oblasti administrativní spolupráce.

Mezinárodní spolupráce celních správ v oblasti pátrání (celní vyhledávací činnost)

Hlavním úkolem v rámci mezinárodní spolupráce v celní oblasti a pátrání je podpora celních útvarů vymáhajících právo při výměně informací v rámci celní vyhledávací činnosti, tj. předcházející přípravnému řízení nebo v jeho rámci. GŘC plní úlohu národní koordinační jednotky, která spolupracuje se svými zahraničními partnery v oblasti trestního řízení při stíhání a trestání porušování celních předpisů. Významný právní nástroj v této oblasti představuje pro spolupráci mezi orgány vymáhající právo nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2016/794 a mezi celními správami členských států EU Úmluva vypracovaná na základě článku K.3 Smlouvy o Evropské unii o vzájemné pomoci a spolupráci mezi celními správami (úmluva Neapol II).

Významným prvkem v oblasti celní vyhledávací činnosti při výměně operativních informací je rovněž styčný celní důstojník celní správy při Europolu, který usnadňuje jejich výměnu se státy zapojenými do jeho činnosti. Jeho přítomnost v centrále Europolu v Haagu umožňuje rovněž přímý přístup do komunikačního systému Europolu SIENA. Stejně významnou roli hraje ve spolupráci zejména s orgány Spolkové republiky Německo styčná celní úřednice celní správy při německém Celním pátracím úřadu v Kolíně nad Rýnem. V roce 2023 bylo zpracováno 671 přijatých a 373 odeslaných dožádání.

Mezinárodní spolupráce v oblasti spotřebních daní

Mezinárodní spolupráce v oblasti spotřebních daní mezi správci daně v ČR a v jiných členských zemích se řídí nařízením Rady EU č. 389/2012 a je vykonávána prostřednictvím GŘC – oddělení 232 – ELO (Excise Liaison Office, tj. styčný úřad pro spolupráci v oblasti spotřebních daní) a EMCS. Mezinárodní spolupráce je využívána jak správci spotřebních a energetických daní, tak daňovými subjekty obchodujícími s vybranými výrobky. Mezinárodní spolupráce se zaměřuje na žádosti o mezinárodní spolupráci, doručení písemností v rámci daňového řízení, legislativní dotazy v oblasti spotřebních daní, spontánní informace, ověření míst přímého dodání, zprávy o kontrolách a zprávy o událostech v rámci dopravy (v tabulce označeno jako „Výměna informací“).

TABULKA Č. 25: MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE V OBLASTI SPOTŘEBNÍCH DANÍ

k 31. 12. příslušného roku

Výměna informací	Počet žádostí	
	2022	2023
Přijaté	2 294	3 021
Odeslané	402	2 352

V roce 2023 pokračovala činnost i v rámci ECWP, pracovní skupiny EK se zaměřením na vývoj celoevropského systému EMCS, který byl dnem 13. 2. 2023 rozšířen o evidenci a monitoring doprav vybraných výrobků ve volném daňovém oběhu. Úzká spolupráce v rámci výměny informací pokračovala nejenom v oblasti zvláštních minerálních olejů, ale také v oblasti dopravy tabáku a tabákových výrobků v rámci rozšířených pracovních skupin zemí V4. Celní správa je od roku 2022 zastoupena ve dvou nových projektových skupinách EK. Jedna je zaměřena na řešení problematiky zasílání vybraných výrobků konečným spotřebitelům z jiných členských států EU, druhá analyzuje rizikové faktory v dopravách alkoholických nápojů napříč územím EU.

Mezinárodní spolupráce celních správ v oblasti vymáhání

Mezinárodní pomoc při vymáhání některých finančních pohledávek byla v roce 2023 prováděna na základě zákona č. 471/2011 Sb. a Prováděcího Nařízení komise (EU) č. 1189/2011.

Poskytování mezinárodní pomoci se vztahuje pouze k pohledávkám ve vztahu k členským státům EU, nebo ke státům, s nimiž ČR uzavřela smlouvu o spolupráci při vymáhání pohledávek veřejných rozpočtů.

V roce 2023 přijalo GŘC v rámci mezinárodní pomoci při vymáhání finančních pohledávek, uskutečněné na základě článku 10 směrnice 2010/24/EU – Článek 27 Úmluvy EU – Norsko, celkem 18 žádostí s celkovou dlužnou částkou 20,0 mil. Kč, z toho dle článku 100 dohody o vystoupení mezi Velkou Británií a EU přijalo GŘC v roce 2023 celkem 12 žádostí s celkovou dlužnou částkou 8,8 mil. Kč a odeslalo 12 žádostí s celkovou dlužnou částkou 6,4 mil. Kč. Ze žádostí odeslaných v letech 2004–2023 vymohly dožadující státy EU pro celní správu v roce 2023 celkem 13,1 mil. Kč. Celní správa v roce 2023 vymohla ze žádostí přijatých v letech 2004 – 2023 pro dožadující státy EU celkem 1,1 mil. Kč. Nejvíce žádostí přijalo GŘC v roce 2023 od britské celní správy (celkem 12 žádostí), a odeslalo bulharské celní správě (celkem 5 žádostí).

10. INFORMAČNÍ TECHNOLOGIE

10.1 Informační technologie ve finanční správě

Automatizovaný daňový informační systém

V roce 2023 byly provedeny úpravy v systému ADIS na základě přijatých legislativních změn v daňové oblasti. V oblasti systémových prací proběhly v průběhu roku 2023 klíčové úpravy zaměřené na zajištění optimálního chodu portálu MOJE daně. Internetové stránky portálu MOJE daně doznaly dalších úprav v oblasti přístupnosti a usnadnění práce zrakově znevýhodněných uživatelů. V aplikaci Daňová informační schránka plus (DIS+), která prezentuje uživatelům tzv. on-line finanční úřad, byly přidány dílčí pohledy v zobrazovacích datech a správa oprávnění. Změny pokračovaly i v aplikaci Elektronická podání pro Finanční správu (EPO) a byly realizovány úpravy některých EPO formulářů. Současně s novými formuláři a změnami původních formulářů byly na portálu MOJE daně zveřejněny i upravené struktury XML souborů, včetně schémat XSD.

V oblasti mezinárodní spolupráce při správě přímých daní byla vytvořena druhá fáze nové aplikace DAC7 pro mezinárodní výměny informací mezi státy EU o příjmech, kterých dosáhli prodejci za příslušný rok prostřednictvím digitální platformy.

Pro účely mezinárodní výměny informací o finančních účtech nerezidentů, na základě Dohody mezi Českou republikou a Spojenými státy americkými obecně známé jako FATCA, byl vytvořen a zprovozněn nový aparát plně automatizovaného příjmu a odesílání dat z automatické výměny informací FATCA.

Správa mezinárodních nepřímých daní získala nový nástroj pro zamezení podvodům v oblasti DPH a to CESOP. Pro analýzu informací o přeshraničních platbách budou využity i údaje ze systémů VIES a OSS, úpravy se proto dotkly i těchto aplikací v rámci ADIS.

Do úloh ADIS a do integrovaného daňového rozhraní, pomocí kterého je realizována výměna informací o poplatnících v paušálním režimu s Všeobecnou zdravotní pojišťovnou a Českou správou sociálního zabezpečení, byla zapracována novela paušální daně.

Současně probíhala pravidelná opatření na ošetřování bezpečnostní zranitelnosti v souladu s nejnovějšími standardy kybernetické bezpečnosti, a to zejména u operačního systému AIX a databázového serveru Informix. Dále byla zajišťována bezpečnost informačního systému proti kybernetickým útokům tak, aby byla plně zajištěna funkčnost systému a byla ochráněna osobní data před zneužitím.

Ostatní informační systémy

V roce 2023 byl zajištěn vývoj, provoz a technická podpora aplikačních informačních systémů: APED – elektronické dražby; AVIS^{ME} – ekonomický systém, spisová služba GŘ a OFŘ; analyticko-monitorovací a rešeršní systémy; evidenční systém Evidence sepsaných (případně odebraných) movitých věcí v návaznosti na vydané exekuční příkazy; informační systém využívaný pro kontrolu účetnictví daňových subjektů; ReD – registr dotací, přístupný veřejnosti

včetně otevřených dat (tzv. open data); informační systém VEMA pro podporu řízení lidských zdrojů, zpracování mezd, práce zaměstnanců personálních útvarů, systemizaci pracovních míst.

10.2 Informační technologie v celní správě

Celní a daňové informační systémy

Na počátku roku byla v souladu s vyhláškou č. 317/2014 Sb., o významných informačních systémech a jejich určujících kritériích, provedena aktualizace primárních aktiv ISCS. V průběhu roku 2023 byla v oblasti kybernetické bezpečnosti realizována další nezbytná organizační a technická bezpečnostní opatření.

Bezpečnost informačního systému celní správy

V oblasti technických opatření byl kontinuálně zajišťován bezpečnostní dohled se zaměřením na vyhodnocování kybernetických bezpečnostních událostí a incidentů. Byla realizována řada interních testů zranitelnosti a přijata opatření k odstranění zjištěných anomálií. V rámci postupné implementace nástroje pro řízení procesů SBM byl do ostrého provozu nasazen modul Řízení bezpečnostních incidentů, který zajišťuje řízení procesu zvládnutí kybernetických bezpečnostních událostí a incidentu ISCS. Byla připravena implementace nové záložky pro kybernetickou bezpečnost v aplikaci Katalog aplikací. Byla zahájena implementace multifaktorové autentizace, v rámci odboru informatiky GŘC bylo započato testování systému klasifikace informací. V souladu s doporučením NÚKIB byl připraven návrh redefinice prvku kritické informační infrastruktury informačního systému celní správy.

V oblasti organizační bezpečnosti byla na základě auditu kybernetické bezpečnosti, který proběhl v roce 2022, aktualizována příslušná bezpečnostní dokumentace ISCS, Politika kybernetické bezpečnosti ISCS a související akty řízení odboru Informatiky GŘC. Byly vydány nové směrnice pro oblast Klasifikace informací, Systém řízení bezpečnostních incidentů a událostí, aktualizovány byly politiky a metodika pro identifikaci a hodnocení aktivit a rizik. V oblasti zvyšování bezpečnostního podvědomí uživatelů ISCS byla i nadále využívána platforma pro bezpečnostní vzdělávání PSAT.

V průběhu roku 2023 proběhl také interní audit ve vztahu k normě ISO/IEC 27001 - Řízení bezpečnostních informací – ISMS.

11. PERSONALISTIKA

11.1 Personalistika ve finanční správě

Schválený počet systemizovaných míst k 31. 12. 2023 činil 14 923 míst. Obsazenost systemizovaných míst byla 93,0 %, což znamená meziroční pokles o 0,5 p.b. oproti roku 2022. Rozhodujícím faktorem obsazenosti byla nejen přirozená fluktuace zaměstnanců, ale také rušení systemizovaných míst v návaznosti na roční systemizaci účinnou k 1. 1. 2023, změny systemizace v průběhu roku i příprava na roční systemizaci účinnou k 1. 1. 2024.

TABULKA Č. 26: STRUKTURA ZAMĚSTNANCŮ FINANČNÍ SPRÁVY PODLE ČINNOSTÍ

průměrný přepočtený počet zaměstnanců k 31. 12. příslušného roku

	2019	2020	2021	2022	2023
Zaměstnanci zajišťující daňové činnosti	14 116,3	14 086,9	14 094,5	13 500,7	13 205,8
Registrace a činnosti pro poplatníka	663,4	689,3	723,0	715,8	697,7
Vyměřování a placení daní	5 935,0	5 954,3	5 703,3	5 379,6	5 317,6
Kontrola, vyhledávání a další způsoby verifikace	3 185,3	3 232,3	3 439,8	3 273,8	3 137,4
Vymáhání dluhů a přidružené činnosti	1 007,7	996,7	985,6	966,7	949,3
Spory a odvolání	165,9	163,5	155,9	155,5	149,6
Další činnosti související s výběrem daní	1 681,1	1 577,2	1 611,8	1 554,9	1 526,4
Podpůrné činnosti související s výběrem daní (vnitřní administrativa, HR, IT atd.)	1 477,9	1 473,6	1 475,2	1 454,5	1 427,8
Zaměstnanci zajišťující nedaňové činnosti	1 115,7	890,2	601,5	578,3	566,2
Hlavní činnosti nedaňové (v tom zahrnuta také cenová kontrola, správa dotací, evidence tržeb)	987,2	797,1	538,6	516,0	505,0
Podpůrné činnosti nesouvisející s výběrem daní (vnitřní administrativa, HR, IT atd.)	128,5	93,1	63,0	62,3	61,2
CELKEM	15 232,0	14 977,1	14 696,0	14 079,0	13 772,0

V návaznosti na účinnost legislativní úpravy zákona č. 16/1993 Sb. a ve spojitosti s omezením daně silniční bylo zrušeno k 1. 1. 2023 celkem 180 míst. Velkou změnou s dopadem na fluktuaci zaměstnanců v roce 2023 byla rozhodně i změna systemizace s účinností k 1. 7. 2023, kdy došlo, ve vazbě na zrušení vyhlášky č. 48/2012 Sb. k jejímu nahrazení vyhláškou č. 189/2023 Sb., ke zrušení celkem 77 územních pracovišť. Z toho 56 z nich bylo již v minulosti převedeno do tzv. optimalizovaného režimu - režimu „2+2“, kdy na územních pracovištích byl v omezeném provozu zajišťován pouze výkon limitované agendy. Pokles průměrného přepočteného počtu zaměstnanců byl ovlivněn i připravovaným rušením 318 míst k 1. 1. 2024, kdy bylo nutné reagovat na snížení objemu prostředků na platy zaměstnanců finanční správy o 2 %.

TABULKA Č. 27: STRUKTURA ZAMĚSTNANCŮ FINANČNÍ SPRÁVY

k 31. 12. příslušného roku

	2019	2020	2021	2022	2023
Evidenční stav	15 267	15 031	14 749	14 122	13 880
z toho: ženy	80,7 %	80,9 %	81,0 %	81,3 %	81,7 %
Obměna zaměstnanců					
nově přijatí	6,8 %	8,0 %	6,8 %	6,0 %	7,0 %
odchody	8,3 %	9,0 %	8,3 %	10,4 %	9,4 %
Vzdělání					
vysokoškolské	47,5 %	48,3 %	48,9 %	49,4 %	50,0 %
středoškolské	52,4 %	51,6 %	51,1 %	50,6 %	50,0 %
základní	0,1 %	0,1 %	0,1 %	0,0 %	0,0 %
Věková struktura ¹⁾					
méně než 25 let	0,8 %	0,8 %	0,7 %	0,6 %	0,6 %
25–34	11,2 %	10,8 %	10,0 %	8,6 %	7,8 %
35–44	22,0 %	20,8 %	19,8 %	18,7 %	18,3 %
45–54	37,0 %	37,6 %	37,8 %	38,2 %	38,1 %
55–64	27,0 %	27,8 %	29,3 %	31,3 %	32,4 %
65 a více	2,0 %	2,2 %	2,4 %	2,6 %	2,7 %
průměr	47,9	48,2	48,7	49,3	49,7
Zaměstnanci ve služebním a pracovním poměru ¹⁾					
méně než 5 let	23,0 %	22,3 %	20,1 %	16,8 %	15,6 %
5–9 let	13,2 %	15,7 %	17,3 %	19,3 %	19,4 %
10–19 let	28,0 %	24,7 %	22,5 %	23,0 %	23,8 %
více než 20 let	35,8 %	37,3 %	40,1 %	40,9 %	41,1 %
Počet systemizovaných míst	16 210	15 714	15 623	15 103	14 923
Průměrný měsíční plat v Kč	40 931	43 301	43 115	43 612	45 394

¹⁾ Struktura zaměstnanců dle ISORA.

11.2 Personalistika v celní správě

Počet systemizovaných míst celní správy byl k 1. 1. 2023 celkem 5 699. Oproti roku 2022 zůstal celkový limit systemizovaných míst stejný. Průměrný přepočtený stav zaměstnanců za rok 2023 činil 5 206,4 osob, z toho kategorie celník 3 799,4 a občanský zaměstnanec 1 407,0.

TABULKA Č. 28: STRUKTURA ZAMĚSTNANCŮ CELNÍ SPRÁVY PODLE ČINNOSTÍ

průměrný přepočtený počet zaměstnanců k 31. 12. příslušného roku

	2019	2020	2021	2022	2023
Správa spotřebních daní	1 701,6	1 666,6	1 665,5	1 597,1	1 575,1
Registrace a činnosti pro poplatníka (včetně povolování)	59,2	58,0	58,0	55,6	54,8
Vyměřování a placení daní	230,5	225,8	225,6	216,3	213,3
Kontrola, vyhledávání a další způsoby verifikace (včetně zajišťování zboží)	403,5	395,1	394,8	378,6	373,4
Vymáhání dluhů a přidružené činnosti	38,6	37,8	37,8	36,2	35,7
Spory a odvolání (včetně správního trestání)	60,1	58,8	58,8	56,4	55,6
Další činnosti související s výběrem daní (včetně metodické činnosti)	309,5	303,1	302,9	290,5	286,5
Podpůrné činnosti související s výběrem daní (vnitřní administrativa, HR, IT atd.)	600,3	588,0	587,6	563,5	555,8
Správa cel	1 559,2	1 526,9	1 525,8	1 463,1	1 443,1
Registrace a činnosti pro celní subjekty, včetně povolování	56,2	55,1	55,1	52,8	52,1
Vyměřování a placení cla	403,4	395,0	394,7	378,5	373,3
Kontrola, vyhledávání a další způsoby verifikace, včetně zajišťování zboží	248,7	243,6	243,4	233,4	230,2
Vymáhání dluhů a přidružené činnosti	24,9	24,4	24,4	23,4	23,1
Spory a odvolání, včetně správního trestání	33,9	33,2	33,2	31,8	31,4
Další činnosti související s výběrem cel, včetně metodické činnosti	154,5	151,3	151,2	145,0	143,0
Podpůrné činnosti související s výběrem cel (vnitřní administrativa, HR, IT atd.)	637,5	624,3	623,8	598,2	590,0
Ostatní činnosti	2 364,3	2 315,5	2 313,7	2 218,8	2 188,2
Registrace a činnosti pro ostatní subjekty, včetně povolování	27,3	26,7	26,7	25,6	25,2
Placení poplatků a pokut, včetně pořizování předpisů dělené správy	83,5	81,8	81,7	78,3	77,2
Kontrola, vyhledávání, trestní prověřování a další způsoby verifikace, včetně zajišťování zboží	914,7	895,8	895,0	858,3	846,5
Vymáhání dluhů a přidružené činnosti	207,2	203,0	202,9	194,6	191,9
Spory a odvolání, včetně správního trestání	77,6	76,0	75,9	72,8	71,8
Další činnosti související s ostatními činnostmi, včetně metodické činnosti	281,6	275,8	275,6	264,3	260,7
Podpůrné činnosti související s ostatními činnostmi (vnitřní administrativa, HR, IT atd.)	772,3	756,4	755,9	724,9	714,9
CELKEM	5 625,1	5 509,0	5 505,0	5 279,0	5 206,4

V roce 2023 pokračoval trend nárůstu počtu zaměstnanců s vysokoškolským vzděláním a to o 0,3 p.b. Věková struktura zaměstnanců se nadále zvyšuje - v roce 2023 byl průměrný věk 46 let.

TABULKA Č. 29: STRUKTURA ZAMĚSTNANCŮ CELNÍ SPRÁVY

k 31. 12. příslušného roku

	2019	2020	2021	2022	2023
Evidenční stav	5 500	5 568	5 357	5 207	5 218
z toho ženy	37,0 %	37,5 %	39,1 %	40,3 %	40,7 %
nově přijatí	5,4 %	5,8 %	6,2 %	5,0 %	5,1 %
odchody	10,4 %	4,4 %	9,8 %	7,7 %	5,6 %
vysokoškolské	41,9 %	42,7 %	43,2 %	44,6 %	44,9 %
středoškolské	57,3 %	56,5 %	56,0 %	55,1 %	54,9 %
základní	0,8 %	0,8 %	0,8 %	0,3 %	0,2 %
méně než 25 let	2,5 %	2,3 %	2,7 %	2,6 %	2,4 %
25–34 let	15,7 %	16,1 %	16,5 %	16,6 %	16,2 %
35–44 let	28,0 %	26,0 %	25,1 %	24,2 %	22,9 %
45–54 let	39,7 %	39,9 %	39,0 %	38,1 %	37,5 %
55–64 let	13,1 %	14,5 %	15,6 %	17,4 %	19,5 %
65 a více let	1,0 %	1,1 %	1,1 %	1,2 %	1,5 %
průměr	44,7	45,1	45,1	45,5	46,0
méně než 5 let	22,5 %	23,6 %	23,9 %	23,8 %	21,0 %
5–9 let	7,2 %	7,8 %	10,3 %	15,7 %	18,7 %
10–19 let	24,0 %	22,4 %	21,6 %	22,1 %	22,4 %
více než 20 let	46,3 %	46,2 %	44,2 %	38,4 %	37,9 %
Počet systemizovaných míst	6 154	5 899	5 899	5 699	5 699
civilní zaměstnanec v KČ	33 417	35 345	35 600	36 771	39 473
celník v KČ	48 345	51 227	50 654	51 980	56 004

¹⁾ Struktura zaměstnanců dle ISORA.

12. HOSPODAŘENÍ

12.1 Hospodaření finanční správy

Celkové příjmy finanční správy v roce 2023 činily 1 209 373,9 mil. Kč, meziročně vzrostly o 206 375,1 mil. Kč (tj. o 20,6 %). Z celkových příjmů představovaly daňové příjmy téměř 100,0 %. Celkové příjmy FS v kapitole 312 se meziročně zvýšily o 239,7 mil. Kč (tj. o 97,4 %). Růst byl způsoben hlavně zvýšením přijatých nedaňových příjmů o 236,3 mil. Kč, a to zejména významnými úhradami „splátek posečkání“ v souladu s § 156 DŘ.

TABULKA Č. 30: HOSPODAŘENÍ FINANČNÍ SPRÁVY

k 31. 12. příslušného roku v mil. Kč

	2019	2020	2021	2022	2023
Příjmy celkem	907 004,8	850 769,3	866 005,1	1 002 998,8	1 209 373,9
z toho: Daňové příjmy celkem	906 583,0	850 560,9	865 771,2	1 002 783,9	1 208 922,7
v tom: Příjmy kapitoly 398 – VPS ¹⁾	906 562,5	850 524,1	865 768,3	1 002 752,6	1 208 888,1
Příjmy kapitoly 312 – MF	20,5	36,8	2,9	31,2	34,6
z toho: Nedaňové příjmy celkem kapitoly 312 – MF ²⁾	421,8	208,3	233,9	214,9	451,2
Výdaje celkem	12 652,6	13 499,4	13 186,2	12 725,3	12 949,1
z toho: Běžné výdaje celkem	12 197,0	12 531,9	12 255,5	11 993,5	12 291,1
v tom: Platy zaměstnanců celkem	7 559,6	7 802,7	7 648,7	7 499,4	7 564,2
Ostatní platby za provedenou práci celkem	9,0	60,5	13,2	15,5	6,2
Povinné pojistné placené zaměstnavatelem	2 562,3	2 638,1	2 580,5	2 524,7	2 557,5
Převod FKSP	153,4	156,8	153,0	150,0	152,7
v tom: Ostatní běžné výdaje celkem	1 912,7	1 873,8	1 860,1	1 803,9	2 010,5
v tom: výdaje na ICT	908,8	890,6	869,4	834,2	965,5
z toho: Kapitálové výdaje celkem	455,6	967,5	930,7	731,8	658,0
v tom: výdaje na ICT	376,2	807,4	846,4	700,1	601,9

¹⁾ Částky jsou uváděny před rozdělením daňových příjmů dle zákona č. 243/2000 Sb.

²⁾ Nedaňové příjmy celkem kapitoly 312 – MF zahrnují i kapitálové příjmy a přijaté transfery.

Celkové výdaje FS se meziročně zvýšily o 223,8 mil. Kč (tj. o 1,8 %). Nárůst byl způsoben vyšším čerpáním prostředků ve všech závazných ukazatelích rozpočtu, zejména pak byly tyto výdaje ovlivněny růstem spotřebitelských cen dodávek a služeb a zejména v souvislosti s energetickou krizí i růstem cen elektrické energie a plynu. Z celkových uskutečněných výdajů ve výši 12 949,1 mil. Kč tvořily kapitálové výdaje celkem 658,0 mil. Kč a běžné výdaje 12 291,1 mil. Kč. Kapitálové výdaje klesly o 73,7 mil. Kč, ostatní platby za provedenou práci o 9,3 mil. Kč. Nárůst výdajů byl způsoben vyšším čerpáním prostředků na platy a ostatní běžné výdaje. Finanční správa musela v rozpočtu 2023 zajistit i mzdové prostředky 67 státním zaměstnancům zařazených mimo výkon služby z organizačních důvodů dle § 62 zákona č. 234/2014 Sb.

Vyšší meziroční čerpání celkových výdajů na ICT celkem o 33,1 mil. Kč (tj. o 2,2 %) bylo ovlivněno především růstem běžných výdajů. Běžné výdaje byly oproti předchozímu roku o 131,3 mil. Kč (tj. o 15,7 %) vyšší, naopak nižší bylo čerpání kapitálových výdajů na ICT

o 98,2 mil. Kč (tj. o 14,0 %). Souvztažné navýšení/snížení mezi běžnými a kapitálovými výdaji bylo způsobeno především změnou obchodní politiky společnosti Microsoft, jejíž produkty byly v minulých letech hrazeny z kapitálových výdajů. V roce 2023 se software již neprodával, pouze se poskytovaly licence k jeho používání, které byly hrazeny z běžných výdajů. Z důvodů zajištění kybernetické bezpečnosti bylo v rámci běžných výdajů ICT nezbytné zajistit alespoň částečnou obnovu výpočetní techniky nákupem nových počítačů.

12.1 Hospodaření celní správy

V roce 2023 byly daňové příjmy kapitoly 312 – MF ve srovnání s rokem 2022 vyšší o 24,8 mil. Kč, zejména z důvodu zvýšení příjmů z pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. Výše příjmů z pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti je přímo úměrná počtu celníků, vyměřovacímu základu stanovenému postupem podle zákona č. 589/1992 Sb. a výši sazby pojistného. Meziroční nárůst příjmů z pojistného tak odpovídá vyššímu objemu prostředků čerpaných na služební příjmy příslušníků celní správy.

Skutečné výdaje vykazují v porovnání s výsledky za rok 2022 pokles o 877,1 mil. Kč, přičemž běžné výdaje se snížily o 790,2 mil. Kč a kapitálové výdaje o 86,9 mil. Kč. Výsledný rozdíl běžných výdajů je významně ovlivněn specifickým výdajem v roce 2022 ve výši 1 170,8 mil. Kč na úhradu ztráty tradičních vlastních zdrojů z podhodnocených dovozů textilu a obuvi z Čínské lidové republiky v letech 2012-2019, a to na základě kontrolních akcí EK na tradiční vlastní zdroje (TOR) a kontrolní akce Discount. Česká republika a ostatní členské státy nadále usilují v této věci o revizi závěrů objasněním celého procesu výpočtu ztráty tradičních vlastních zdrojů včetně jasného definování pochybení ČR při určování celní hodnoty, a to případně až u Evropského soudního dvora.

Největší podíl na čerpání celkových běžných výdajů mají osobní výdaje, tj. výdaje na platy, ostatní platby za provedenou práci, pojistné, přiděl do FKSP a sociální dávky. V průběhu roku 2023 bylo na uvedené výdaje vynaloženo úhrnem 5 280,8 mil. Kč. Ve srovnání s rokem 2022 bylo v roce 2023 na osobní výdaje vynaloženo o 267,5 mil. Kč více. Celkové výdaje na platy zaměstnanců v roce 2023 činily 3 219,9 mil. Kč. Čerpání prostředků na platy v roce 2023 se v porovnání s rokem 2022 zvýšilo o 184,3 mil. Kč. Na zvýšeném čerpání běžných výdajů mají podíl výdaje na sociální dávky, u kterých došlo k navýšení o 18,6 mil. Kč oproti roku 2022, odchodné se snížilo o 51,2 mil. Kč, avšak u výsluhových příspěvků došlo k navýšení o 74,8 mil. Kč.

Nižší čerpání kapitálových výdajů v roce 2023 byla ovlivněna přijetím úsporných opatření. Ke snížení rozpočtu kapitálových výdajů roku 2023 došlo rovněž dvěma přesuny finančních prostředků pro potřebné posílení provozních výdajů ICT.

TABULKA Č. 31: HOSPODAŘENÍ CELNÍ SPRÁVY

k 31. 12. příslušného roku v mil. Kč

	2019	2020	2021	2022	2023
Příjmy celkem	171 327,6	170 326,2	164 776,6	166 233,8	163 359,4
z toho: Daňové příjmy celkem	167 732,0	167 638,5	160 832,7	161 791,3	158 964,6
v tom: Příjmy kapitoly 398 – VPS ¹⁾	166 962,6	166 861,2	160 029,9	160 988,1	158 136,6
Příjmy kapitoly 312 – MF	769,4	777,3	802,7	803,2	828,0
z toho: Nedaňové příjmy celkem kapitoly 312 – MF ²⁾	3 595,6	2 687,7	3 943,9	4 442,5	4 394,9
Výdaje celkem	6 094,3	6 078,2	6 285,2	7 324,7	6 447,6
z toho: Běžné výdaje celkem	5 590,3	5 665,6	5 837,4	6 976,4	6 186,2
v tom: Platy zaměstnanců celkem	3 006,3	3 114,3	3 088,6	3 035,6	3 219,9
Ostatní platby za provedenou práci celkem	10,2	9,4	9,7	9,5	8,0
Povinné pojistné placené zaměstnavatelem	1 025,5	1 055,7	1 045,5	1 027,5	1 090,0
Převod FKSP	60,1	62,3	61,8	60,7	64,4
Sociální dávky celkem	681,9	667,9	782,9	879,9	898,5
v tom: Ostatní běžné výdaje celkem	806,3	755,9	849,0	1 963,2	905,5
v tom: výdaje na ICT	196,3	195,6	276,2	240,6	290,5
z toho: Kapitálové výdaje celkem	504,0	412,6	447,8	348,3	261,4
v tom: výdaje na ICT	227,3	221,2	214,0	188,1	192,8

¹⁾ Částky jsou uváděny před rozdělením daňových příjmů dle zákona č. 243/2000 Sb.

²⁾ Nedaňové příjmy celkem kapitoly 312 – MF zahrnují i kapitálové příjmy a přijaté transfery.

13. ZÁVĚR

V roce 2024 se bude resort Ministerstva financí i nadále věnovat krokům vedoucím k vyšší elektronizaci a digitalizaci státní správy. V této souvislosti je plánováno zapracování dalších úprav souvisejících s implementací nových služeb pro daňové subjekty v rámci portálu MOJE daně provozovaného finanční správou či hlavního komunikačního kanálu celní správy „cPortálu“. V návaznosti na změny provedené v zákoně č. 349/2023 Sb. budou uskutečněny organizační i kompetenční změny v právních normách v oblasti správy daní, respektive v oblasti působnosti orgánů CS a FS. V personální oblasti je plánováno redukování počtu systemizovaných míst v rámci resortu MF i v roce 2024.

Finanční správa bude i nadále naplňovat své priority vyplývající z jejích kompetencí a pokračovat v realizaci postupných kroků vedoucích k dalšímu rozvoji korektní klientsky orientované instituce. Efektivní výběr daní a vymáhání daňových nedoplatků zůstávají i nadále mezi hlavními prioritami FS při správě daní. Budou pokračovat práce na projektu výstavby tzv. Datového skladu, jehož cílem je vybudování analytického softwaru pro technickou a logickou integraci dat z mnoha interních a externích datových zdrojů, což povede k zefektivnění centralizace dat na jednom místě a tím přispěje k zefektivnění analytických procesů a cílenějšímu provádění kontrolních činností. V rámci digitalizace státní správy bude pokračovat spolupráce FS s Ministerstvem práce a sociálních věcí na projektu Jednotného měsíčního hlášení zaměstnavatelů a s Digitální a informační agenturou v projektu Registru zastoupení. V personální oblasti bude rok 2024 rokem příprav na připravovanou novelu zákona č. 234/2014 Sb., u níž je předpoklad významných změn v hodnocení zaměstnanců a jejich výběru, změn u vzniku a ukončení služebních poměrů atd.

Celní správa bude i nadále zaměřena na plnění svých standardních pravomocí, bude pokračovat v naplňování cílů stanovených ve schválené strategii CS na období let 2023-2026, spočívající zejména ve využití jejího funkčního potenciálu vedoucího k efektivní správě, kontrole a regulaci v oblastech, které jsou pro fungování státu významné. Zákon č. 349/2023 Sb. přináší do výkonu kompetencí CS několik zásadních novinek, příkladem lze uvést nově nabytou zodpovědnost za trestněprávní kompetenci v oblasti daňových trestných činů u daně z hazardních her a tzv. justiční pohledávky. Významným úkolem je rovněž nové organizační uspořádání CÚ, které vstoupí v platnost od července 2025. V oblasti unijní legislativy je klíčovým krokem reformní balíček Celního kodexu EU obsahující rozsáhlou legislativní změnu, která má být realizována v průběhu nadcházejících třinácti let a zahrnuje mj. vytvoření Evropského celního orgánu jako decentralizované agentury EU, který by měl začít fungovat od roku 2028.

SEZNAM GRAFŮ

Kapitola 3. Vybrané indikátory

Graf č. 1: Vývoj mezery výběru DPH

SEZNAM POUŽITÝCH PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ

Nařízení Rady (ES) č. 515/97	ze dne 13. 3. 1997 o vzájemné pomoci mezi správními orgány členských států a jejich spolupráci s Komisí k zajištění řádného používání celních a zemědělských předpisů
Nařízení Rady (EU) č. 904/2010	ze dne 7. 10. 2010 o správní spolupráci a boji proti podvodům v oblasti daně z přidané hodnoty (přepracované znění)
Nařízení Rady (EU) č. 389/2012	ze dne 2. 5. 2012 o správní spolupráci v oblasti spotřebních daní a o zrušení nařízení (ES) č. 2073/2004
Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 952/2013	ze dne 9. 10. 2013, kterým se stanoví celní kodex Unie (přepracované znění)
Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2016/794	ze dne 11. 5. 2016 o Agentuře Evropské unie pro spolupráci v oblasti prosazování práva (Europol) a o zrušení a nahrazení rozhodnutí 2009/371/SVV, 2009/935/SVV, 2009/936/SVV a 2009/968/SVV
Prováděcí nařízení Komise (EU) č. 1189/2011	ze dne 18. 11. 2011, kterým se stanoví prováděcí pravidla k některým ustanovením směrnice Rady 2010/24/EU o vzájemné pomoci při vymáhání pohledávek vyplývajících z daní, poplatků, cel a jiných opatření
Sdělení č. 19/2023 Sb. m. s.,	kterým se doplňuje sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 22/2001 Sb. m. s., o sjednání Mezinárodní úmluvy o vzájemné správní pomoci při předcházení, šetření a potlačování celních deliktů
Směrnice Rady (EU) 2021/514	ze dne 22. 3. 2021, kterou se mění směrnice 2011/16/EU o správní spolupráci v oblasti daní
Vyhláška č. 48/2012 Sb.,	o územních pracovištích finančních úřadů, která se nenacházejí v jejich sídlech
Vyhláška č. 317/2014 Sb.,	o významných informačních systémech a jejich určujících kritériích, ve znění pozdějších předpisů
Vyhláška č. 189/2023 Sb.,	o územních pracovištích finančních úřadů, která se nenacházejí v jejich sídlech
Zákon č. 141/1961 Sb.,	o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů
Zákon č. 526/1990 Sb.,	o cenách, ve znění pozdějších předpisů
Zákon č. 586/1992 Sb.,	o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů
Zákon č. 589/1992 Sb.,	o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů
Zákon č. 16/1993 Sb.,	o dani silniční, ve znění pozdějších předpisů
Zákon č. 243/2000 Sb.,	o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní), ve znění pozdějších předpisů
Zákon č. 353/2003 Sb.,	o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů
Zákon č. 40/2009 Sb.,	trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
Zákon č. 280/2009 Sb.,	daňový řád, ve znění pozdějších předpisů
Zákon č. 471/2011 Sb.,	o mezinárodní pomoci při vymáhání některých finančních pohledávek, ve znění pozdějších předpisů
Zákon č. 234/2014 Sb.,	o státní službě, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 218/2000 Sb.,	o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů
Zákon č. 386/2020 Sb.,	kterým se zrušuje zákonné opatření Senátu č. 340/2013 Sb., o dani z nabytí nemovitých věcí, ve znění pozdějších předpisů, a mění a zrušují další související právní předpisy
Zákon č. 609/2020 Sb.,	kterým se mění některé zákony v oblasti daní a některé další zákony, ve znění pozdějších předpisů
Zákon č. 95/2021 Sb.,	o kompenzačním bonusu pro rok 2021
Zákon č. 519/2021 Sb.,	o kompenzačním bonusu pro rok 2022
Zákon č. 128/2022 Sb.,	o opatřeních v oblasti daní v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace
Zákon č. 142/2022 Sb.,	kterým se mění zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 16/1993 Sb., o dani silniční, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů
Zákon č. 366/2022 Sb.,	kterým se mění zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony
Zákon 285/2023 Sb.,	kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony
Zákon č. 349/2023 Sb.,	kterým se mění některé zákony v souvislosti s konsolidací veřejných rozpočtů

SEZNAM TABULEK

Kapitola 2. Inkaso daní a cel

Tabulka č. 1: Inkaso daní a cel

Kapitola 3. Vybrané indikátory

Tabulka č. 2: Vybrané indikátory činnosti finanční správy

Tabulka č. 3: Vybrané indikátory činnosti celní správy

Kapitola 4. Vývoj daňových subjektů a účtů

Tabulka č. 4: Specifické ukazatele počtu daňových subjektů

Tabulka č. 5: Počet účtů podle jednotlivých daní

Kapitola 5. Kontrolní činnost

Tabulka č. 6: Postup k odstranění pochybností, daňová kontrola a ostatní kontrolní úkony

Tabulka č. 7: Celkový počet a objem uplatněných nadměrných odpočtů na dani z přidané hodnoty

Tabulka č. 8: Celkový počet případů a výše úroků hrazených správcem daně ve vztahu k dani z přidané hodnoty

Tabulka č. 9: Vybrané ostatní kontrolní úkony

Tabulka č. 10: Správa odvodů za porušení rozpočtové kázně

Tabulka č. 11: Podněty předané orgány finanční správy orgánům činným v trestním řízení

Tabulka č. 12: Výsledky činnosti pověřeného celního orgánu v trestním řízení

Kapitola 6. Daňové a celní nedoplatky

Tabulka č. 13: Daňové a celní nedoplatky, včetně počtu subjektů s nedoplatky

Tabulka č. 14: Daňové a celní nedoplatky odepsané nebo zaniklé dle důvodu

Tabulka č. 15: Zajištění a zástavní právo

Tabulka č. 16: Daňové nedoplatky vymáhané a vymožené

Kapitola 7. Daňové a celní úlevy

Tabulka č. 17: Daňové úlevy – posečkaná daň

Tabulka č. 18: Poskytnuté úlevy – posečkání a prominutí daní a cel

Kapitola 8. Opravné prostředky

Tabulka č. 19: Řádné opravné prostředky podle druhu příjmu a výsledku řízení – finanční správa

Tabulka č. 20: Řádné opravné prostředky podle druhu příjmu a výsledku řízení – celní správa

Tabulka č. 21: Přehled o opravných a dozorcích prostředcích (včetně soudního přezkumu) proti rozhodnutím o stanovení daně na základě daňové kontroly

Kapitola 9. Mezinárodní spolupráce

Tabulka č. 22: Mezinárodní výměna informací v oblasti přímých daní

Tabulka č. 23: Mezinárodní pomoc při vymáhání

Tabulka č. 24: Mezinárodní spolupráce při správě daně z přidané hodnoty

Tabulka č. 25: Mezinárodní spolupráce v oblasti spotřebních daní

Kapitola 11. Personalistika

Tabulka č. 26: Struktura zaměstnanců finanční správy podle činností

Tabulka č. 27: Struktura zaměstnanců finanční správy

Tabulka č. 28: Struktura zaměstnanců celní správy podle činností

Tabulka č. 29: Struktura zaměstnanců celní správy

Kapitola 12. Hospodaření

Tabulka č. 30: Hospodaření finanční správy

Tabulka č. 31: Hospodaření celní správy

SEZNAM ZKRATEK

ADIS	Automatizovaný daňový informační systém
APED	Aplikace elektronických dražeb Finanční správy České republiky
AVIS ^{ME}	Specializovaný informační systém pro státní a veřejnou správu
CASE	Centrum pro sociální a ekonomický výzkum ve Varšavě (Center for Social and Economic Research)
Celní správa, CS	Celní správa České republiky
CESOP	Centrální elektronický platební systém (Central Electronic System of Payment Information)
CITES	Úmluva o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora)
cPortál	Aplikace Celní správy České republiky sloužící ke komunikaci s veřejností
CRS	Globální standard OECD (Common Reporting Standard)
CÚ	Celní úřad
CUWP	Pracovní skupina pro celní unii (Customs Union Working Party)
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
DAC2	Automatická výměna informací o finančních účtech získaných od finančních institucí na základě společného standardu pro oznamování a náležitou péči
DAC3	Automatická výměna informací o daňových stanoviscích s přeshraničním prvkem
DAC4	Automatická výměna informací oznamovaných národními skupinami podniků, tzv. zprávy podle jednotlivých zemí
DAC6	Automatická výměna informací oznamovaných zprostředkovateli přeshraničních uspořádání
DAC7	Automatická výměna informací oznamovaných provozovateli platforem
DES	Dělená správa
DIS+	Aplikace Finanční správy České republiky pro vstup do on-line finančního úřadu
DPFO	Daň z příjmů fyzických osob
DPH	Daň z přidané hodnoty
DPPO	Daň z příjmů právnických osob
DŘ	Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů
DS	Daňový subjekt
ECWP	Pracovní skupina se zaměřením na vývoj Elektronického systému pro evidenci a sledování doprav vybraných výrobků (Excise Computerisation Working Party)
EK	Evropská komise
ELO	Excise Liaison Office
EMCS	Elektronický systém pro evidenci a sledování doprav výrobků podléhajících spotřební dani (Excise Movement and Control System)
EMPACT	Evropská multidisciplinární platforma pro boj proti hrozbám vyplývajícím z trestného činu (European Multidisciplinary Platform Against Criminal Threats)
EPO	Elektronická podání pro Finanční správu České republiky
EU	Evropská unie
Europol	Agentura Evropské unie pro spolupráci v oblasti prosazování práva (European Union Agency for Law Enforcement Cooperation)

FATCA	Daňový zákon Spojených států Amerických, který požaduje po cizích finančních institucích předávat informace o účtech amerických daňových poplatníků americkému daňovému úřadu (Foreign Account Tax Compliance Act)
Finanční správa, FS	Finanční správa České republiky
FKSP	Fond kulturních a sociálních potřeb
FO	Fyzická osoba
FÚ	Finanční úřad
GATCA	Automatická výměna informací o finančních účtech (Global Account Tax Compliance Act)
GFŘ	Generální finanční ředitelství
GŘC	Generální ředitelství cel
HDP	Hrubý domácí produkt
HR	Lidské zdroje (Human Resources)
ICT	Informační a komunikační technologie
ISCS	Informační systém Celní správy České republiky
ISMS	Systém řízení bezpečnosti (Information Security Management System)
ISORA	Mezinárodní komparace správy daní (International Survey on Revenue Administration)
ICT	Informační a komunikační technologie (Information and Communication Technologies)
IT	Informační technologie
LEWP–C	Pracovní skupina pro prosazování práva – oblast cel (Law Enforcement Working Party Customs)
MF	Ministerstvo financí České republiky
nDIS	Nový daňový informační systém
NSS	Nejvyšší správní soud
NÚKIB	Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost
OČTŘ	Orgány činné v trestním řízení
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (Organisation for Economic Co-operation and Development)
OFŘ	Odvolací finanční ředitelství
OLAF	Evropský úřad pro boj proti podvodům (European Anti-Fraud Office)
OPDP	Opravné a dozorčí prostředky
OPL	Omamné a psychotropní látky
OSS	Zvláštní režim jednoho správního místa (One Stop Shop)
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná
PO	Právnícká osoba
POP	Postup k odstranění pochybností
ReD	Registr dotací Finanční správy České republiky
Rulings	Automatická výměna informací o předběžných daňových rozhodnutích s přeshraničním prvkem (Cross-border Tax Rulings)
SBM	Platforma pro procesní řízení (Solution Business Manager)
SIENA	Nástroj pro výměnu informací po zabezpečené síti (Secure Information Exchange Network Application)
SPD	Spotřební daně
TČ	Trestný čin
TOR	Tradiční vlastní zdroje (Traditional Own Resources)

TrŘ	Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů
TrZ	Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
V4	Visegradská skupina
VIES	Systém výměny informací o dani z přidané hodnoty (VAT Information Exchange System)
VPS	Všeobecná pokladní správa
VV	Vybrané výrobky (minerální oleje, líh, pivo, víno, meziproducty a tabákové výrobky)
WCO	Světová celní organizace (World Customs Organization)
WCO – RILO WE	Světová celní organizace – Regionální zpravodajský styčný úřad pro západní Evropu (World Customs Organization – Regional Intelligence Liaison Office for Western Europe)
ZDP	Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů
ZKB	Zákony o kompenzačním bonusu
ZRP	Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů

Název publikace: Zpráva o činnosti Finanční správy ČR a Celní správy ČR za rok 2023

Autor: Ministerstvo financí ČR

Vydavatel: Ministerstvo financí ČR

Grafický návrh a sazba: Ministerstvo financí ČR

Vydání: první

Vydáno: 7/2024

Neprodejné

© Ministerstvo financí ČR

ISBN 978-80-7586-072-9 (on-line)